8554 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppe

Cena 150 lir

Leto XXXIII. Št. 26 (9634)

TRST, petek, 4. februarja 1977

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

UGODEN ZAKLJUČEK SESTANKA NA VRHU O GOSPODARSTVU

Vlada bo danes lahko sklepala o učinkoviti podpori industriji

V glavnem ni nihče nasprotoval fiskalizaciji socialnih dajatev - Vsi so poudarili potrebo po nujnih ukrepih za znižanje javnih izdatkov

RIM, 3. — Prvo srečanje med vlado in strankami ustavnega loka o sedanjem gospodarskem položaju in o nujnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti, da se postavijo pogoji za zmanjšanje inflacije in za nove naložbe v proizvodnji, se je za vlado ugodno zaključilo. Zaradi tega so takoj po koncu srečanja sporočili, da se bo vlada sestala jutri ob 12. uri. Srečanje parlamentarnih skupin strank, ki posredno ali neposredno podpirajo vlado, se je končalo brez odobritve kakega dokumenta. V bistvu so se dogovorili, da vlada lahko jutri odobri zakonski odlok o fiskalizaciji socialnih dajatev v višini 1.350 milijard lir, obenem pa so se vsi strinjali, da je treba sprejeti odločne ukrepe in pobude za znižanje javnih izdatkov, ki so glavni vir inflacije.

Takoj po sestanku na vrhu so šli proračunski minister Morlino, ministrski podtajnik Evangelisti, predsednika parlamentarnih skupin Piccoli in Bartolomei ter poslanec Ferrari Aggradi sporočit Andreottiju, da se je sestanek ugodno zaključil. Minister Morlino je celo vzkliknil: «šlo je bolje, kot smo pričakovali.»

Na jutrišnji vladni seji bodo odobrili zakonski ukrep o fiskalizaciji socialnih dajatev samo v korist predelovalne industrije. To pomeni, da so se vse stranke navzoče na sestanku strinjale, da je treba najprej pomagati tistim industrijskim vejam, ki delajo za izvoz. Vlada bo jutri sklepala tudi o kritju izdatka za fiskalizacijo z ukrepom o povišanju davka na proizvodnjo naftnih proizvodov, razen bencina, in o nekaterih manjših spremembah alikvot IVA.

Sestanek parlamentarnih skupin se je začel takoj po 15.30 na sedežu demokrščanske poslanske skupine na Montecitoriu. Za dolgo mizo je sedlo 28 predstavnikov strank. Poleg predsednikov parlamentarnih skupin, so bili tudi gospodarski izvedenci. Za vlado so bili navzoči zakladni minister Stammati, finančni minister Pandolfi, proračunski minister Morlino in ministrski podtajnik pri predsedstvu vlade Evangelisti.

Po kratkem pozdravu, ki ga je prinesel navzočim predsednik poslanske skupine KD Piccoli, je stališče in predloge krščanske demokracije, obrazložil predsednik demokrščanske senatne skupine Bartolomei. V daljšem poročilu se je dotaknil vprašanj cene dela, javnih izdatkov in naložb. Za njim je kratko posegel zakladni minister Stammati, ki je obvestil navzoče o denarnem položaju državnega zakla da od julija do danes in poudaril, da je treba nujno sprejeti ukrep za fiskalizacijo socialnih dajatev, da se zavre inflacija in utrdi zaupanje Italije pri Mednarodnem skladu, od katerega italijanska vlada pričakuje, da bo kmalu dobila pol milijarde dolarjev posojila. Tudi Stammati je poudaril, da bo treba v najkrajšem času sprejeti ukrepe za primerno znižanje javnih izdatkov.

Senator Bartolomei je dejal, da je treba takoj ukrepati glede cene dela, ki je skupno z javnimi izdatki osnovni dejavnik inflacije in gospodarskega nazadovanja. Zato je poudaril, da je treba storiti vse, da letošnje povišanje stroškov dela ne bo preraslo 12 od sto. Skupno z vladnimi ukrepi je Bartolomei predlagal tudi posredovanje pri proizvajalcih, da ne bodo navijali cen ter opozoril na nevarnost prevelike spremembe davčne obremenitve, ki bi škodljivo vplivala na nezavarovana gospodarska področja. V bistvu je Bartolomei predlagal takojšnjo fiskalizacijo socialnih dajatev.

Za njim je spregovoril v imenu KPI poslanec Napolitano, ki je dejal, da komunisti načelno ne nasprotujejo delni fiskalizaciji socialnih dajatev. Zato je v tej zvezi predlagal, naj bi trenutno oprostili podjetja plačevanja socialnih dajatev na draginjsko doklado. Po njegovem mnenju bi to omogočilo, da bi industrija letos plačala manj za socialne dajatve 1.384 milijard lir. Opozoril je nato na nevarnost povečanja neposrednih davkov v zvezi s fiskalizacijo in poudaril da je treba čimprej začeti razpravljati o znižanju javnih izdatkov.

Za republikance je tajnik stranke in poslanec Biasini obžaloval, da vlada ni upoštevala njihovih predlogov in dejal, da se bodo republikanci ravnali na osnovi ukrepov, ki jih bo vlada sedaj sprejela.

Poslanec Signorile, ki odgovarja za gospodarstvo v vodstvu socialistične stranke, je v svojem posegu poudaril predvsem nujnost fiskalizacije, ki naj omogoči zmanjšanje neravnovesja delovnih stroškov v gospodarski strukturi industrijskih podjetij. Dejal je, da fiskalizacija ne sme postati «občasni ukrep», temveč mora predstavljati načrtno izvajanje politike vlade v korist predelovalne industrije. Signorile se ni strinjal s predlogom Napolitana, češ da ima značaj «začasnega ukrepa». Zato je dejal, da se je treba zavedati, da je edina alternativa fiskalizaciji, sprememba draginjske doklade. Po njegovem mnenju torej mora fiskalizacija v najkrajšem času vplivati na zmanjšanje izdatkov industrijskih podjetij, ki bodo morala konec tega meseca izplačati 9 točk več draginjske doklade. Zato je ocenil vladne predloge za dobro osnovo razprave. Socialistični predstavnik je tudi dejal, da je treba sporedno z ukrepi o fiskalizaciji sprejeti tudi ukrepe o nadzorstvu nad cenami. Tudi socialdemokrati in liberalci niso nasprotovali fiskalizaciji socialnih dajatev, slednji pa so še posebno poudarili, da je 1.350 milijard premalo in da bi bilo treba določiti več denarja za podporo proizvajalnim podjetjem. (sl.)

Predstavniki parlamentarnih skupin, ki neposredno ali posredno podpirajo vlado, na včerajšnjem sestanku o gospodarstvu (Telefoto ANSA)

DANES

Predzadnji kamen

Na drugem mestu današnje številke poročamo, da je zunanjepolitična komisija senata sinoči po kratki, toda zavzeti razpravi izrekla pozitivno mnenje za ratifikacijo osimskega sporazuma. Enako pozitivno mnenje je že predvčerajšnjim izrekla tudi komisija za industrijo. To pomeni, da je postopek v senatnih komisijah končan in da se sedaj razprava seli v senatno avlo. Po vesteh, ki jih imamo iz Rima, naj bi senat razpravo začel in zaključil že prihodnji teden in z njegovo odobritvijo vladnega ratifikacijskega zakona bo osimski sporazum praktično postal dokončno veljaven in izvršljiv.

Resnici na ljubo nismo nikoli niti za trenutek podvomili, da se senatne komisije ne bi ravnale enako, kot so se pred njimi že ravnale komisije poslanske zbornice in zbornica sama. Takih dvomov niso mogli imeti niti nasprotniki osimskega sporazuma, vendar so kljub temu še enkrat vpregli vse sile, da bi s poslednjim bezupnim naporom zaustavili predvideno parlamentarno proceduro in dosegli odložitev ratifikacije oziroma kot pravijo — ponovna pogajanja. Računali so tudi na to, da jim bo predsednik senata Fanfani «šel na roko». A ostali so še enkrat praznih rok. Dosegli so sicer, da je zunanjepolitična komisija poslušala stališča deželnih in krajevnih predstavnikov in da so na ta način lahko izvedli poslednji poskus pritiska nanjo s svojimi «argumenti». Toda tudi ob tej priložnosti so ostali v bistvu osamljeni in mahanje z «slovansko nevarnostjo», s katero je operirala Gruber - Bencova kot predstavnica «odbora desetih» za že pozabljeno «integralno prosto cono», je lahko člane senatne komisije samo dokončno prepričalo, da so nasprotniki osimskega sporazuma, pa naj se skrivajo za tako ali drugačno zaveso, le anahronistični ostanki preteklosti, ki so izgubili vsak stik z realnostjo, ker so pač zaostali za razvojem odnosov v svetu, v Evropi in pri nas.

Pravi glas Trsta in dežele v senatni zunanjepolitični komisiji je bil glas, ki so ga prinesli zlasti predstavniki demokratično izvoljenih deželnih in občinskih uprav, sindikatov, gospodarskih krogov in deželni senatorji in ta glas je bil tudi upoštevan.

CARTERJEV POGOVOR Z DRŽAVLJANI ZDA

Pobude za mir na svetu in gospodarsko rast

WASHINGTON, 3. — Predsednik ZDA Carter se je včeraj prvič predstavil Američanom po televiziji, v kratkem programu, med katerim je obrazložil politične pobude, ki jih je sprejel po umestitvi v Beli hiši in politiko, ki jo namerava voditi v prihodnjosti tako za rešitev domačih gospodarskih težav, kot v zunanji politiki.

Najprej je poudaril, da se politika ZDA oslanja na sodelovanje z njenimi zavezniki in na spoštovanje človekovih pravic na vsem svetu. Glede notranjega položaja pa je pozval Američane, naj se žrtvujejo, da se premostijo sedanje gospodarske težave, ki so precej podobne težavam, ki so jih Američani preživeli za časa druge svetovne vojne. Zato je državljanom obljubil, da namerava vladati na najbolj odprt in pošten način. Obljubil je tudi, da se bo potrudil, da se bodo odnosi s Sovjetsko zvezo in LR Kitajsko izboljšali, obenem pa, da bo zagotovil varnost ZDA pred vojno nevarnostjo.

Predsednik Carter je v pogovoru z državljani izrazil zadovoljstvo za poročilo, ki mu ga je podal podpredsednik Mondale po vrnitvi z desetdnevnega potovanja po zahodni Evropi in na Japonskem, med katerim je imel posvetovanja z «državami zaveznicami ZDA». V tem okviru je Carter sporočil, da bo novi državni tajnik Vance kmalu odpotoval na Bližnji vzhod, «da poišče pot za dosego resničnega miru med Izraelci in sosednjimi Arabci».

Carter je nato sporočil, da bo v duhu mednarodnega prijateljstva kmalu pozdravil in sprejel voditelje mnogih držav, med katerimi najprej voditelje bližnjih sosedov Kanade in Mehike.

Ob zaključku se je predsednik povrnil na domače zadeve in zagotovil Američanom, da bo skušal olajšati položaj revnejših slojev, da je treba stvarno pomagati prizadetim zveznim državam zaradi hudega mraza in napovedal, da je že naročil, naj čim več goriva pošljejo v kraje, ki jih je prizadel mraz, obenem pa sprejel ukrepe za varčevanje goriva, kjer je mogoče. V tem okviru je še dodal, da bo znižal neposredne davke, kar bo omogočilo poprečni ameriški družini, da bo prihranila okrog 20 odst. pri plačevanju davkov.

Predsednik Carter je imenoval za obrambnega ministra Clifforda Alexandra. Gre za prvega črnopoltega Američana, ki bo zasedel tako visoko mesto v državni upravi. Alexander ima 43 let in je bil do sedaj odvetnik v Washingtonu. (sl.)

RIM, 3. — Prvi namestnik glavnega tajnika CGIL Pietro Boni je danes odstopil. V pismu, ki ga je poslal tajništvu sindikalne zveze CGIL, pravi, da so stališča, ki so jih zavzeli nekateri tovariši, zanj nesprejemljiva, kar mu ne dovoljuje, da bi na prihodnjem vsedržavnem kongresu dal svoj prispevek. Zato prosi tajništvo, naj sprejme njegov odstop.

GOSPODARSKO SODELOVANJE EDINSTVENA PRILOŽNOST ZA RAZVOJ TRSTA

POZITIVNA OCENA OSIMSKEGA SPORAZUMA V ZUNANJEPOLITIČNI KOMISIJI SENATA

Lepre (PSI): Sporazum odpira možnosti za odpravo pojavov nerazvitosti obmejnih področij - Jelka Gerbčeva (KPI): Široke plasti tržaškega prebivalstva upajo v možnosti industrijskega razvoja - Zahteva po globalni zaščiti Slovencev v Italiji

RIM, 3. — Z odobritvijo priporočila senatu, naj odobri ratifikacijski zakon o osimskem sporazumu, se je zaključila seja zunanjepolitične komisije senata. Razprava se bo tako verjetno že prihodnji teden preselila v avlo senata, kjer bodo v najkrajšem času zakonski osnutek odobrili. Po razpravi in glasovanju v zunanjepolitični komisiji o tem ni nobenega dvoma. Tako se torej zaključuje zapleteni «iter» osimskega sporazuma, katerega bo moral nato podpisati predsednik republike Leone.

Po zasedanju, na katerem so spregovorili predstavniki dežele in tržaških krajevnih oblasti ter nasprotniki sporazuma, se je v zunanjepolitični komisiji razvila krajša, vendar pomenljiva razprava, ki je še enkrat dokazala, kako široka je fronta sil, ki so odločno za potrditev podpisanih italijansko - jugoslovanskih sporazumov. Komisija je vzela tudi na znanje pomisleke tistih, ki so glede osimskega sporazuma iznesli predvsem zaskrbljenost zaradi ekoloških učinkov gospodarskih dogovorov.

Poglejmo še glavne posege v razpravo. Socialistični senator Bruno Lepre je dejal, da predstavlja osimski sporazum «akt političnega realizmo in modrosti», s katerim se socialistična stranka strinja in se zato zavzema za takojšnjo ratifikacijo, kajti tako «bomo zacelili rane, ki jih je Italiji prizadel fašizem in so bile ozdravljene samo zaradi prispevka k odporništvu». V nasprotnem primeru bi verjetno Italija izgubila še več ozemlja. Lepre je nato poudaril, da se strinja z onimi, ki menijo, da je treba preveriti utemeljenost zaskrbljenosti ekološkega značaja o namestitvi proste industrijske cone na Krasu, pri tem pa je pripomnil, da zamisel mešane industrijske cone na meji pomeni «spodbujati gospodarsko in torej tudi politično sodelovanje, ki lahko odpravi pojave nerazvitosti v nekaterih mejnih predelih Furlanije - Julijske krajine».

«Strinjamo se s trgovskim izročilom Trsta», je še nadaljeval Lepre, «vendar moramo v pravi luči oceniti tudi industrijsko perspektivo, ki jo za tržaško mesto odpira sporazum, saj je zelo pomembna za Trst, ki je gospodarsko nerazvito ter demografsko 'staro' mesto». Lepre je pri tem dodal, da bi morala država z ureditvijo cestnih in drugih prometnih infrastruktur zaščititi luško in trgovinsko gospodarstvo v Trstu.

Industrializacija tržaškega ozemlja, je zaključil Lepre, mora potekati ob budnem in stvarnem sodelovanju krajevnega prebivalstva, njegovih uprav, tudi zato, da «se preveri utemeljenost izbrane lokacije» in zato, da se lahko Trst «učinkovito vključi v tok novega italijanskega gospodarstva, ki išče pota na evropski vzhod in severovzhod».

«Osimske sporazume lahko danes ocenjujemo in o njih razpravljamo v mirnem in vedrem vzdušju», je začela svoj poseg senatorka Jelka Gerbčeva (KPI), ki je tudi pohvalila poročilo sen. Sartija. Gre za širokopotezen in zgodovinski dogodek, ki bo vsekakor vplival tudi «onkraj ožjega prostora, ki se ga neposredno tiče». Prav zato, ker je naša vzhodna meja bila med najbolj odprtimi v Evropi, ne sme biti ne dvoumna, niti začasna — je nadaljevala Gerbčeva — pač pa jo je treba potrditi in tako premostiti nesporazume in ovire. To je mogoče s krepitvijo razvoja prijateljskih odnosov med sosednjima narodoma, kjer se prepletajo stoletna izročila in kulturne izkušnje, katere je treba uskladiti in ovrednotiti. Razumemo, je nadaljevala tržaška senatorka, tudi čustva oseb, ki so se morali nečemu odpovedati ali pa so zapustili svoje kraje, vendar je mogoče «taka čustva potolažiti samo v perspektivi varnosti in jamstev družbenega in gospodarskega napredka v krajih, kjer ti ljudje danes živijo».

Trst, je nadaljevala senatorka Gerbčeva, govoreč o gospodarskih perspektivah ni samo «trgovsko» mesto, pač pa tudi mesto luke, ladjedelnic in industrije. Zgrešeno bi bilo, če bi Trst še nadalje obravnavali izključno iz terciarne in trgovske olati, kajti treba se ne bi razvijal. Potrebna je torej razširitev industrijske osnove, kakršno zahtevajo široke plasti tržaškega prebivalstva. V tej perspektivi gledamo, je dejala Gerbčeva, na oblikovanje proste industrijske cone, ki pomeni (po besedah tržaškega župana) «dejanje izziva preteklosti in bodočnosti». Na ta način bomo lahko premostili negativne posledice negotovosti med, ki je odbijala razvoj podjetništva.

«Nas izrecno zanima sodelovanje z Jugoslavijo, tudi zato, ker je socialistična in neuvrščena država,» je nadaljevala Jelka Gerbec, «zato pa zavračamo špekulacije nekaterih političnih sil, ki bi rade z zastarelim in oguljenim besediščem strumentalizirale neutemeljeno zaskrbljenost.» Pri tem je polemizirala z izjavo Gruber Bencove o «slovanski nevarnosti» za Trst.

«Ne pozabimo», je dejala, «da govorimo o vzdušju mirnega in intenzivnega sodelovanja med obmejnimi skupnostmi, glede katere ni poti nazaj.»

Gerbčeva je nato ponovila argumente, zaradi katerih pravilnik in duh EGS ne dopušča oblikovanje «integralne proste cone», ki bi — poleg vsega — bila «zgrešena rešitev», ne pa «zdravilo» za bolno tržaško gospodarstvo.

Senatorka Jelka Gerbec je nato spregovorila o nujnosti globalne zaščite slovenske manjšine v Italiji. Pri tem je odločno odklonila vsakršen namig na recipročnost, kajti globalna zaščita, o kateri govorijo osimski sporazumi, je vključena v «skupek načel svobode in demokracije na katera se v svojih notranjih normah sklicujeta državi podpisnici sporazuma».

Za njo je spregovoril še senator Calamandrei (KPI), ki je tudi poudaril, da se strinja s Sartijevim poročilom, ki izraža splošno in brezpogojno podporo sporazumom. Calamandrei je poudaril, da osimski sporazum odpira novo stran italijanske politike do balkanskih držav. Taka politika daje velika jamstva za splošen proces pomirjevanja na Sredozemlju. Po mnenju Calamandreia je mednarodno vzdušje, v katerem Italija ratificira osimski sporazum, vsekakor «boljše od onega, v katerem ga je podpisala», kar je vsekakor spodbudno.

Izmed nasprotnikov sporazuma se je v komisiji oglasil demokristjan Barbi, ki je eden izmed voditeljev organizacije «julijskih in dalmatinskih beguncev». Poudaril je, da bo podrobneje govoril med splošno razpravo, ker bi rad «zasejal čimveč dvoma» v veljavnost sporazumov.

Barbi se je na primer spraševal, čemu ni pogajanj vodilo do konca zunanje ministrstvo, zakaj je poseglo vmes ministrstvo za industrijo. Govoril je nato o nevarnosti mešanih italijansko - jugoslovanskih družb. Njegov «konjiček» pa so vsekakor bila vprašanja «zasedenih ozemelj», ki bi jih Jugoslavija morala vrniti Italiji in o katerih «osimski sporazum ne govori».

Vzporedno z zunanjepolitično komisijo je pozitivno mnenje o osimskem sporazumu izrekla tudi senatna komisija za industrijska vprašanja. Besedo ima sedaj skupščina v palači Madama.

CANDIDA CURZI

EKSHIBICIONISTIČNI IN IZSILJEVALNI NASTOP PADOVANSKEGA NEONACISTA

V Catanzaru se je pričelo zaslišavanje Franca Frede

Prva vprašanja o strategiji terorja leta 1969, atentatih, nakupu «timerjev» in odnosih z obveščevalcem SID Giannettinijem ter Pozzanom

CATANZARO, 3. — Proces za pokol na milanskem Trgu Fontana se je končno pričel, točneje, prešel v živo. Po devetih avdiencah, ki so bile posvečene proceduralnim pripravam in formalnim ugovorom ter nezanimivemu branju zapisnikov zaslišavanj anarhistov Valpredove skupine, o katerih danes nihče več ne dvomi, da so bili nedolžni je na mesto pred sodnim zborom stopil Franco Freda.

Vsekakor je Freda pred sodniki ponovil ekshibicionistične scene, ki so mu lastne. Prepričan, da je «nadčlovek» in izven vsake postave si je Freda dovolil vsega: izbruhe, psovke narekovanje zapisnikov in podobno. Obnašal se je po ustaljeni shemi, kakršno je pokazal že pred nekaj leti med tržaškim procesom, bistvenega pa ni hotel priznati ničesar. Je sicer napovedoval bombastična razkritja, dejansko pa se kot pijanec plota drži stare obrambne sheme zanikanja vsega, kar ni povsem dokazanega.

Zanimiva je prva Fredova izjava, ki je poznavalcem njegovega zapletenega in naučenega izražanja izzvenela kakor grožnja «v neznano». Da mu je izjava bila pri srcu dokazuje dejstvo, da jo je osebno narekoval zapisnikarju, da bi le ostala v aktih dobesedno. V njej popravlja predsednikov komentar, češ da «Freda trdi, da ni sodeloval pri atentatih», z izjavo «Freda trdi, da ni odgovoren za atentate». Kaj to pomeni? Verjetno gre za «šifrirano opozorilo», da mnogo ve in da torej pozna tudi tiste, ki so «odgovorni» za atentate, a zaenkrat o njih ne namerava govoriti.

Očitno postaja torej, da skuša Freda nekoga «kriti». Kako? Daje razumeti, da veliko ve, a da ne bo povedal, če bodo «ostali» (morda tisti, za katere je Andreotti uporabil gerundij «morebitni obtoženci»?) spoštovali «pravila igre». Znano je pač, da je proces v Catanzaru okrnjen, dokler ne bo iz ozadja strategije pokolov odstranjena neprodorna preveleka vojaške in politične tajnosti.

Poglejmo, vsekakor, kaj je prvi dan zaslišavanja (trajalo bo več dni) rekel Freda. Zanikal je sodelovanje pri atentatih, češ da nicesar ne ve. Pripravljalni sestanki na njegovem domu, katerih sta se udeležila tudi Ventura in Pozzan, naj bi služil le «razpravam o kulturnih vprašanjih». Zagonetno odgovarja Freda na vprašanja o svojih stikih z Giannettinijem. Ne zanika, da je z njim sodeloval, vendar trdi, da ni vedel, da je Giannettini obveščevalec italijanske varnostne službe SID. Prepričan je bil — tako trdi. — da je Giannettini bil le «časnikar glavnega štaba vojske», in osebno generala Aloja.

Kakšne narave je bilo sodelovanje med Fredo in Giannettinijem? Freda trdi, da sta izdelovala študijo o «sionistični vojaški skupini mednarodnega oporečniškega gibanja».

Venture Freda naravnost ne napada, vendar trdi o njem, da je «hinavec». Pozzan pa naj bi bil le «vezni člen» med njim in Giannettinijem.

Kaj pa «timerji», ki jih je bil nakupil (to je dokazano) in so enaki onim, s katerimi so bile sestavljene bombe v Milanu in Rimu? Freda poravlja verzijo, da je timerje izročil alžirskemu obveščevalcu, kapetanu Hamidu, da bi jih posredoval palestinskim gverilcem za atentate v Izraelu. Zakaj? Zaradi mržnje, ki jo nacist Freda čudit do Židov. (st.s.)

Franco Freda odgovarja na vprašanja sodnikov iz Catanzara (Telefoto ANSA)

Delegacija Slovenske skupnosti na obisku pri SZDL Slovenije

Delegaciji sta si izmenjali informacije, poudarili vlogo manjšin in nujnost spoštovanja njihovih pravic, pozitivno ocenili osimski sporazum in ustanovitev industrijske proste cone

(Od našega dopisnika)

LJUBLJANA, 3. — Danes je bila na obisku v Ljubljani delegacija Slovenske skupnosti Furlanije - Julijske krajine. Na političnih razgovorih so v trinajstčlanski delegaciji Slovenske skupnosti sodelovali deželni predstavniki te politične organizacije iz tržaške, goriške in videmske pokrajine ter Kanalske doline. Delegacijo je vodil deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka, uvodni pozdrav pa je imel Gradimir Gradnik, Predstavnike Republiške konference socialistične zveze Slovenije je na razgovorih vodil predsednik Mitja Ribičič, v delegaciji pa so sodelovali član izvršnega sveta Slovenije dr. Miran Mejak, član predsedstva RK SZDL Jože Hartman, generalni konzul SFRJ v Trstu Ivan Renko, predsedniki občinskih konferenc Socialistične zveze Kopra, Nove Gorice, Sežane in Tolmina ter predsednika medobčinskega sveta severnoprimorske regije in obalne konference Socialistične zveze.

Med razgovori so predstavniki Slovenske skupnosti obrazložili značaj, vlogo in programsko orientacijo svoje politične stranke ter probleme slovenske narodne skupnosti v Italiji, katerih pravična ureditev je ena temeljnih statutarnih in programskih točk Slovenske skupnosti. Obrazložili so delež, ki ga Slovenska skupnost daje splošnemu političnemu in družbenemu razvoju v deželi Furlaniji - Julijski krajini in govorili o sodelovanju med Slovensko skupnostjo ter organzacijami drugih narodnih manjšin v Italiji.

Delegacija RK SZDL Slovenije je informirala predstavnike Slovenske skupnosti o notranjem in zunanjepolitičnem položaju Jugoslavije, o uresničevanju petletnega plana razvoja SR Slovenije in o aktualnih družbenopolitičnih nalogah SZDL. Posebej je bil poudarjen interes Slovenije in Jugoslavije za pozitivno reševanje problemov slovenskih narodnih skupnosti v zamejstvu.

V razgovorih je bil dan poseben poudarek sporazumom, ki sta jih SFR Jugoslavija in republika Italija podpisali 10. novembra 1975 v Osimu. Delegaciji sta soglašali v oceni, da osimski sporazumi odpirajo nove možnosti in perspektive sodelovanja med sosednima državama in da lahko istočasno pomenijo pomemben prispevek k razreševanju odprtih vprašanj slovenske narodne skupnosti v Italiji. Delegaciji sta menili, da so narodne manjšine subjekti, ki bi morali živeti v pogojih polne zaščite narodnostnih pravic in brez vsake diskriminacije. Biti morajo pomemben dejavnik mednarodnega razumevanja in sodelovanja. Delegaciji sta se zavzeli za dosledno spoštovanje in razvoj takšnega pojmovanja položaja narodnih manjšin v času po ratifikaciji osimskih sporazumov. Zavzeli sta se za ustvarjalno vključevanje narodnostnih skupnosti na obeh straneh meja v dogovarjanje o uresničevanju določb osimskih sporazumov, posebej pa tistega dela, ki govori o formiranju proste industrijske cone.

Beseda je tekla tudi o sedanjem položaju slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji in ponovno je bila izražena podpora obeh strani koroškim Slovencem in gradiščanskim Hrvatom v njihovem boju za dosledno izpolnitev avstrijske državne pogodbe.

Razgovori so potekali v odkritem in prijateljskem vzdušju. Obe strani sta ugotovili koristnost medsebojnih stikov in poudarili obojestranski interes, da se ti stiki nadaljujejo in poglobijo.

Po končanih pogovorih je Mitja Ribičič, predsednik RK SZDL Slovenije priredil delegaciji Slovenske skupnosti kosilo, ki se ga je udeležil tudi podpredsednik izvršnega sveta Rudi Čačinović.

DRAGO KOŠMRLJ

NA DREVIŠNJI SEJI OBČINSKEGA SVETA

DANES PRVI POSKUS IZVOLITVE NOVEGA TRŽAŠKEGA ŽUPANA

Dosedanji župan Marcello Spaccini menda edini kandidat - Verjetno v torek izvolitev novega župana

Drevi se bo sestal tržaški občinski svet, da bi vzel na znanje odstop župan Spaccinija in njegovega manjšinskega odbora ter izvolil novega župana in nove odbornike. Kot se je že zgodilo v ponedeljek v pokrajinskem svetu, ne bo tudi današnja seja občinskega sveta privedla do konkretnih rezultatov, saj bosta danes na dnevnem redu le prvi dve glasovanji, na katerih bo za izvolitev župana potrebna absolutna večina. Prav zato je bila že predvidena nova seja občinskega sveta, in sicer v torek, 8. februarja, ko bo zadostovala navadna večina.

Pač pa bi morala današnja seja prispevati k razčiščenju stališč posameznih strank, saj je predvidena politična debata. Sicer pa je razvoj položaja tesno povezan s stanjem na pokrajini, kjer bo prihodnji ponedeljek nujno prišlo do izvolitve novega predsednika. Kandidat levice, ki si prizadeva, da bi prevzela upravljanje pokrajine v lastne roke, je socialist Lucio Ghersi, tajnik tržaške federacije PSI. Njegova morebitna izvolitev v ponedeljek bi nedvomno pripomogla tudi k rešitvi krize na občini, kjer bi levičarski stranki s svojim vzdržanjem omogočili ponovno izvolitev župana Spaccinija. S tem bi se ustvaril položaj delikatnega ravnotežja, ki bi pa v tem trenutku preprečil nastop komisarja. Vsekakor je to rešitev, ki so jo socialisti že pred časom predlagali, ki pa so jo demokristjani odločno zavrnili.

Glede današnje seje naj še omenimo, da do tega trenutka še nihče ni postavil uradnih kandidatur za Spaccinijevo nasledstvo. Edini kandidat za županovo mesto bi zato moral biti sam Spaccini.

Še nerešen problem tovarne Calza Bloch

Vprašanje udeležbe slovenskih podjetij Polzele iz Celja in Tekstila iz Ljubljane pri upravljanju tržaškega obrata Calza Bloch skupno z deželno finančno družbo Friulia, je še vedno odprto. Odgovor bi bil moral priti iz Slovenije v sredo, včeraj pa je stečajni sodnik prejel brzojavko, v kateri slovenski podjetji prosita še za nekaj dni premisleka pred dokončno odločitvijo, ker so nastale nekatere tehnične težave.

Medtem vlada v tržaških sindikalnih krogih ter med delavstvom tovarne Calza Bloch precejšnje pričakovanje za srečanje z vladnimi predstavniki, ki bo prihodnji četrtek v Rimu. Delavci in sindikati obnavljajo svoje zahteve, da mora vlada konkretno ukrepati za rešitev podjetja Calza Bloch in njegovih štirih obratov iz krize ter na ta način omogoči obnovitev njegove proizvodne dejavnosti in obvarovati delovna mesta. To so odločno poudarili tudi med včerajšnjo skupščino predstavnikov delavskih svetov vseh podjetij v industrijski coni, ki je bila na sindikalnem sedežu pri Domju in na kateri so pretresli tudi druga pereča vprašanja sindikalnega in gospodarskega značaja. Ob tem so se dogovorili za enourno stavko, ki jo bodo izvedli prihodnji četrtek, na dan pogajanj v Rimu.

Podrobneje bodo o tem vprašanju razpravljali danes na skupščini vseh uslužbencev obrata Calza Bloch.

DANES V BOLJUNCU

Predavanje o slovenski šoli

Krožek za družbena vprašanja «Henrik Tuma» prireja drevi v občinskem gledališču v Boljuncu ob 20.30 aktualno predavanje o «Slovenski šoli in novi šolski zakonodaji». O temi, ki se bo dotaknila tako vprašanja samostojnega šolskega okraja, kot tudi vrsto problemov, ki neposredno zadevajo slovensko šolstvo v Italiji, bo govoril prof. Josip Pečenko. K predavanju so vabljeni zlasti učitelji in profesorji ter dijaki in njihovi starši.

● **Drevi ob 20. uri** bo v Krožku za družbeno-politične vede «Che Guevara», Ul. Madonnina 19, novinar Marco Calamai govoril o «Terorju v Argentini».

Tradicionalni

17. novinarski ples

bo 19. februarja v Kulturnem domu

BOJ ŠTUDENTOV PROTI NAPOVEDANI REFORMI UNIVERZ

Sestanek strank ustavnega loka s predstavniki zasedene univerze

V komisiji o sklicanju fakultetnih konferenc so razpravljali o pomenu tržaške univerze v odnosu do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji

Tržaška univerza je bila tudi včeraj zasedena. Univerzitetni študenti, učno in neučno osebje, so na tak način reagirali na zakonski osnutek ministrstva za šolstvo Malfattija o univerzitetni reformi.

Zasedba poteka v največjem redu ter v demokratičnem in konstruktivnem duhu. Študenti so reagirali na ta nadaljnji napad na svoje pravice ne samo z ostrimi protesti, temveč tudi s konstruktivnim delom po raznih komisijah, ki so zasedale ves včerajšnji dan v glavni stavbi tržaške univerze in tudi na drugih decentraliziranih fakultetah. Zasedba je tako postala ne samo izraz upravičenega protesta, temveč tudi iskanje pozitivnih rešitev v univerzitetnem in širšem vsedržavnem gospodarskem okviru. Jasno je namreč, da ne gre tu samo za boj proti zakonskemu osnutku ministra Malfattija, ki je le odraz neke točno začrtane politike italijanske vlade, temveč za boj za pravo reformo univerze ter vsega šolstva v Italiji.

Včeraj zjutraj je bilo v glavni dvorani tržaške univerze zborovanje študentov, učnega ter neučnega osebja, na katero so povabili predstavnike vseh političnih strank ustavnega loka. Iz tega zborovanja je bilo razvidno, da vsi, iz enega ali drugega razloga, podpirajo to zasedbo. Za PSI je govoril pokrajinski svetovalec Carbone, ki je izjavil, da je boj na univerzi le člen verige v boju proti gospodarski krizi. Tudi predstavnik KPI Ugo Poli je študentski boj uokviril v splošni boj za vsedržavno univerzitetno reformo. Nato so še spregovorili predstavniki radikalne stranke, PDUP, ACLI in PRI. Neverjetno oster je bil sicer govor predstavnika KD, ki pa je izzval žvižge prisotnih. Študentje so z zanimanjem sledili poročilu predstavnika CGIL Colleonija, ki je vodil študentske boje leta 1968.

Na zborovanju so nato prebrali resolucije, katere so predvčerajšnjim sprejeli na ločenih zborovanjih na medicinski fakulteti, fakulteti za fiziko, fakulteti za književnost in filozofijo ter na zborovanju študentov, ki bivajo v študentskem domu. Važnejši pa so bili sklepi, ki so jih sprejeli v treh komisijah, ki so razpravljale o pravici do študija, o razširitvi demokracije na univerzi ter o sklicanju fakultetnih konferenc. Prav naslednji so izdali zaključni dokument, ki govori o nujnosti stvarne povezave med univerzo in teritorijem, torej tudi univerze in družbe v politični stvarnosti. V ta okvir spada tudi vloga, ki jo mora imeti univerza v odnosu do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, predvsem glede na možnosti, ki jih odpira osimski sporazum.

lozofski fakulteti sestali študenti, lozofski fakulteti sestali študenti, ki so razpravljali o problemih te študijske smeri. Sestali so se tudi študenti medicine, z deli pa je tudi di nadaljevala komisija o pravici do študija.

Danes bo ob 10. uri v glavni dvorani univerze splošno zborovanje, na katerem bodo razpravljali o nadaljnjem razvoju študentskega boja na tržaški univerzi. (d.j.)

AGENCIJI ALPE ADRIA

Izjavi predsednikov Pittonija in Comellija ob povratku iz Rima

Predsednik deželnega sveta Pittoni in predsednik deželnega odbora Comelli sta bila v sredo v Rimu, kjer sta izročila predsedniku vlade Andreottiju enotni dokument o rekonstrukciji Furlanije, ki ga je deželni svet soglasno odobril, popoldne pa sta pojasnila stališče dežele o osimskih sporazumih v senatni zunanjepolitični komisiji. Ob povratku v Trst sta oba dala agenciji Alpe Adria kratki izjavi.

Pittoni je dejal, da je senatno komisijo opozoril na dejstvo, da so osimske sporazume pozitivno ocenili ne samo deželni svet, ampak tudi vse občine tržaške pokrajine. videmska in goriška občina ter tržaška, goriška in videmska pokrajina. Glede gospodarskih delov sporazumov je potrdil potrebo po proučitvi uresničljivosti industrijske proste cone na Krasu. To pomeni — je dejal — da se po ratifikaciji sporazumov odpira nova faza, v kateri bodo morale dežela in krajevne ustanove ter gospodarske in družbene sile demokratično upravljati uresničevanje sporazumov. Pittoni je v svoji izjavi poudaril tudi pomen enotnosti, ki se je ustvarila ob glasovanju v deželnem svetu o dokumentu o rekonstrukciji Furlanije.

Predsednik deželnega odbora Comelli pa je prav tako omenil važnost deželnega dokumenta in dejal, da je predsednika Andreottija opozoril na nujnost, da vlada čim prej predloži zakonski osnutek o rekonstrukciji ter da nakaže tudi potrebno vsoto, ki bi morala znašati 500 milijard lir letno za dobo petih let. Povedal je tudi, da ni glede finančnega vprašanja predsednik vlade dal dokončnega odgovora

KMETIJSKI KONZORCIJ V TRSTU

sporoča všem prijateljem kmetovalcem, da bo **jutri, 5. februarja 1977**, ponovno odprta popolnoma prenovljena trgovina s kmetijskimi proizvodi v

Ul. Filzi 15, vogal Ul. Milano

DOKUMENT DEŽELNEGA SVETA O REKONSTRUKCIJI

Enotnost med vsemi političnimi silami jamstvo za obnovo opustošene Furlanije

Za obnovo potrebnih 2.500 milijard - Andreotti predlagal najetje mednarodnega posojila - Colli (KPI) o pomenu enotnosti - Tiskovna konferenca PSI v Rimu

Enotnost vseh političnih sil okrog skupnega dokumenta o obnovi opustošene Furlanije, ki ga je v torek izglasoval deželni svet in ki sta ga naslednjega dne izročila Andreottiju predsednik deželnega odbora Comelli in predsednik deželnega sveta Pittoni, je še vedno v središču pozornosti posameznih političnih formacij z našega področja.

Načelnik svetovalske skupine KPI v deželni skupščini Colli je sinoči v tej zvezi izjavil, da se je komunistična stranka izrekla za dokument, upoštevajoč dejstvo, da je bilo njegovo besedilo po daljših in temeljitih razpravah na ravni posebne komisije in nato v okviru ožje komisije in samega deželnega sveta, temeljito predelano v smislu zahtev demokratičnih, političnih in socialnih sil iz naše dežele. Enotnost, ki se je izoblikovala okrog tega dokumenta — je še dejal Colli — izpričuje trdno in enotno voljo vsega deželnega prebivalstva, da se opustošena območja čimprej in čim učinkoviteje obnovijo ter da se hkrati s tem postavijo temelji za trdnejši razvoj vse dežele Furlanije - Julijske krajine. Po izglasovanju državnega zakona in določitvi ustreznih finančnih sredstev — je nadaljeval Colli — čakajo naše prebivalstvo, krajevne uprave in skupnosti ter samo deželo težke naloge. Te pa ne morejo biti domena ene same politične stranke ali neke večine, temveč morajo biti domena najširše enotnosti vseh demokratičnih in regionalističnih sil. V tem smislu si bodo komunisti tudi v prihodnje živo prizadevali — je zaključil Colli — da bi konkretno pripomogli k obnovi Furlanije ter h gospodarskemu in socialnemu razvoju vse dežele Furlanije - Julijske krajine.

Kakor smo omenili v včerajšnji številki, so v sredo izročili Andreottiju enoten dokument s podobno vsebino tudi parlamentarci (člani poslanske zbornice in senata) iz naše dežele. S predsednikom ministrskega sveta so se ob tej priložnosti sestali parlamentarci Tonutti, Toros, Lepre, Baracetti, Castiglione, Scovacricchi in Cuffaro. Ob odhodu iz palače Chigi je Scovacricchi poudaril pomen enotnosti gledišč posameznih političnih skupin glede preporoda potresnih območij naše dežele ter naglasil nujnost, da vlada čim prej predloži parlamentu ustrezni zakonski ukrep. Potreben je prožen in jasen zakon — je nadaljeval Scovacricchi — saj edino prožna in jasna norma lahko zagotovi, da bodo prizadeti prebivalci ostali doma in da se ne bodo izselili drugam. Prav tako je treba zagotoviti deželi, občinam in gorski skupnosti dovolj osebja in potrebne inštrumente, da bodo kos težavnim nalogam, ki jih čakajo.

Parlamentarec Santuz pa je naglasil umetnost Andreottijevega predloga, po katerem naj bi Italija za obnovo Furlanije najela mednarodno posojilo. Parlamentarci so v tej zvezi omenili, da bo obnova potresnih območij zahtevala naložbo 2500 milijard lir. Najetje mednarodnega posojila bi zagotovilo priznanje takojšnje pomoči prizadetim krajem, česar bi državni budžet prav gotovo ne zmogel, hkrati s tem pa bi pomenilo nov dokaz mednarodne solidarnosti do prizadetega furlanskega prebivalstva.

Problem obnove Furlanije je bila posvečena tudi včerajšnja tiskovna konferenca socialistične stranke v Rimu ob navzočnosti vsedržavnega tajnika Craxija ter parlamentarcev PSI iz naše dežele. Glavno besedo je imel član vsedržavnega vodstva Aniasi, ki v stranki odgovarja za vprašanja krajevnih uprav: poudaril je, da je treba čim prej zaključiti emergenčno fazo ter preiti k obnovi, pri tem pa naglasil nujnost, da vlada spremeni državni proračun za leto 1977, v katerega naj vnese predvideni strošek 500 milijard lir v korist Furlanije. Aniasi je tudi govoril o potrebi po valorizaciji krajevnih avtonomij v delu za obnovo. Izvajanje vsedržavnega zakona, ki mora jasno in točno nakazati cilje razvoja, mora biti zaupano — je dejal Aniasi — konzorcijem, občinam, gorskim skupnostim in seveda deželi.

Tiskovno konferenco je odprl tajnik PSI Aniasi, ki je obžaloval, da Krščanska demokracija v Furlaniji - Julijski krajini vztraja pri stališču, da vlada brez prispevka socialistične stranke in komunistične partije; iz tega izhaja tudi šibkost deželnega odbora, ki se je pokazala predvsem v neučinkovitosti njegove akcije takoj po potresu.

DRUGE VESTI NA ZADNJI STRANI

IZ PODATKOV OBČINSKEGA STATISTIČNEGA URADA

STALNO NARAŠČANJE CEN V PREHRAMBNEM SEKTORJU

V primerjavi z lanskim januarjem so se cene nekaterih živil v letošnjem januarju podvojile

Cene rastejo kot plevel, življenjski stroški so se podvojili, kupna moč delavskih plač pa neusmiljeno hira. Vse te stvari vsi že prav dobro poznamo. Občutimo jih na svoji koži ob vsakem najmanjšem nakupu, prav posebno pa jih občuti tisti del nas, ki mu je že samo vsakodnevno preživljanje hud problem.

Da bi bila slika o vrtoglavem naraščanju cen še jasnejša, nam statistični urad občasno posredujejo zgovorne podatke. Občinski urad vsak mesec izdela seznam poteka cen ter ga primerja s seznamom cen iz prejšnjih mesecev. Če pogledamo na razlike v odstotkih se kar zgrozimo ob samih plusih, ki označujejo višanje cen. Zraven plusov pa nemogoče številke, ki v nekaterih primerih presegajo mejo stotih enot. Tako je na primer za praženo kavo, ki se je od lanskega do letošnjega januarja podražila kar za 101.2 odstotka. Z drugimi besedami povedano: če je januarja lani stal kilogram pražene kave 3.528 lir, je v letošnjem januarju stal kar 7.097 lir. Poleg tega se je v enem samem mesecu (od decembra do januarja) podražil kg kave za 12,4 odstotka. Nič čudnega tedaj, če tudi v kavarnah plačujemo danes skodelico kave že po 200 lir.

Podobno je z nekaterimi drugimi živili. Neverjetne poskoke beležimo pri cenah sadja in zelenjave. Tako se je cikorja podražila od lanskega januarja za 104,8 odstotka, pesa za 84,8 odst., koromač za 92,1 odst., zelena za 83 odst. itd.

Oglejmo si pobliže še nekatere cene. Kilogram kruha, ki je v lanskem januarju stal 520 lir, stane 648 lir, ali 24,6 odst. več. Cena riža je poskočila od 478 na 755 lir za kg (+ 57,9 odst.), cena moke od 272 na 357 (+31,3 odst.), cena telečjega mesa od 4.926 na 5.634 (+14,2 odst.), govejega mesa pa poprečno za 37 odstotkov. Nadalje se je zajčje meso podražilo za 29,3 odst., svinjina za 19 odst., pršut za 30,8 odst. (januarja lani smo za kg pršuta plačali 7.358 lir, letos pa 9.625 lir), olivno olje za 17,9 odst., maslo za 26,8 odst., mleko za 47,7 odst. (čudno, da se cene mleka z neprimerno večjo težavo višajo pri proizvajalcu), jajca za 20,8 odst., parmezan za celih 96 odst. (s 4.014 na 7.867 lir za kg), ovčji sir za 93,2 odst. (s 3.450 na 6.667 lir za kg). Lahko bi še dolgo naštevali, vendar bi bistvenih razlik z že navedenimi številkami ne našli. Kako naj ne bo potrošnik ob takšnih podatkih zaskrbljen?

Razna obvestila

Danes bo v **Nemškem kulturnem inštitutu** dr. Emilio Bonfatti, univerzitetni profesor v Benetkah, predaval na temo «Grimmelshausen in nemška književnost v 17. stoletju». Po predavanju bodo predvajali film «Wolfenbüttler Bibliothek».

Izleti

PD «Valentin Vodnik» iz Doline organizira v nedeljo, 13. februarja smučarski izlet v Sappado. Vpisovanje pri društvenih odbornikih.

V NEDELJO V KULTURNEM DOMU

Osrednja Prešernova proslava in enotni kulturni prostor

Proslavo prirejata SPZ in Slovenska prosveta - Poseben poudarek na Beneški Sloveniji

V nedeljo, 6. t.m. bo v Kulturnem domu osrednja Prešernova proslava, ki jo prirejata Slovenska prosvetna zveza in Slovenska prosveta. Vsebina proslave bo poudarjala enotnost celotnega slovenskega kulturnega prostora, s posebnim poudarkom na Benečijo.

Dežela, ki jo je razdejal potres in kjer že od davnaj živijo Slovenci, doživlja kljub trdim razmeram svoj kulturni preporod. Slovenci se vedno bolj zavedajo svoje narodne pripadnosti, kar potrjujejo s številnimi kulturnimi manifestacijami. Beneška Slovenija je torej del celotnega slovenskega kulturnega prostora. Vključitev vanjni prisiljena ali zgolj simbolična, delo beneških Slovencev prinaša namreč v vso slovensko kulturo svežo moč ljudske tvornosti. Prinaša vrednoto neke kulture, ki ni manj vredna, ampak le različna; razlike v življenju se kažejo tudi v kulturi, življenje pogojuje naš izraz. Ljudska kultura ima to značilnost, da je povezana z življenjem, in to najbolj neposredno. Zato je povsem umestno, da združimo visoko Prešernovo umetnost z ljudskim izrazom Beneške Slovenije. Enotnost našega kulturnega prostora postane zares organska in utrjuje zavest, da različne stopničke še ne pomenijo višje ali nižje cene.

Program Prešernove proslave, ki bo v nedeljo v Kulturnem domu (ob 17. uri), bo omenjene smernice uresničil tako, da bo združil branje Prešernovih poezij z branjem ljudskih pesmi iz zbirke Rožice iz Rezije. Dela bodo brali igralci Stalnega slovenskega gledališča. Za glasbeni del proslave bodo poskrbeli pevski zbor Rečan iz Ljes, orkester GM pod vodstvom Oskarja Kjudra in Mladinski zbor GM pod vodstvom Stojana Kureta.

Umrl je msgr. Luigi Salvadori

Včeraj je po kratki bolezni umrl msgr. Luigi Salvadori, ki se je rodil v Caserti 30. maja 1895. Posvečen za duhovnika je bil leta 1918 v Stični na Dolenjskem, kamor se je goriško bogoslovje preselilo med prvo svetovno vojno. Dobro je poznal slovenščino, katero se je naučil na Dolenjskem. Veliko dobrega je storil za slovenske vernike, posebno za časa fašizma in tudi kot barkovljanski župnik. Zelo rad je pomagal slovenskim duhovnikom, ko je bil naprošen. Bil je zelo ponosen na to, da je znal slovensko in rad našim ljudem pomagal v vsaki priložnosti. Zadnja leta je bil prošt tržaškega kapitla. Pogreb bo danes ob 11.30 iz stolnice pri Svetem Justu.

V zgodnjih popoldanskih urah so včeraj prepeljali v bolnišnico 24-letnega Duilija Tula iz Mačkolj 106, ki se je ponesrečil na ladji Vespucci ed razkladanjem vanadija. Tovor mu je zmečkal desni palec. Zdraviti se bo moral približno mesec dni.

AKTUALNA RAZPRAVA V GREGORČIČEVI DVORANI

Osimski sporazumi kvalitetnejša osnova za gospodarsko sodelovanje

Vprašanje sta osvetlila dr. Šiškovič in dr. Svetina - Debato priredil kolektiv slovenskih študentov ekonomske fakultete

Na pobudo kolektiva sloverskih študentov ekonomske fakultete je bila sinoči v Gregorčičevi dvorani zanimiva razprava o gospodarskem delu osimskega sporazuma. Iz različnih zornih kotov sta to aktualno in za slovensko narodnostno skupnost v Italiji še posebej pomembno temo predstavila dr. Karel Šiškovič in dr. Vito Svetina, nakar se je razvila obširna debata.

Dr. Šiškovič je v prvi vrsti naglasil, da sta politični in gospodarski del neločljiva, ker sestavljata celoto. Če bi odpadel en del, bi v bistvu odpadla pogodba med Italijo in Jugoslavijo in bi ne bila možna ratifikacija. Šiškovič je tudi nazorno orisal zgodovinsko ozadje, ki je privedlo do osimskega sporazuma ter do dokončne ureditve meje. Zaključil pa je z ugotovitvijo, da postavlja 12. člen protokola o prosti coni rabo slovenskega jezika na tem področju na popolnoma isto raven z italijanščino in da bi zato to dejstvo lahko predstavljalo pomemben precedens v boju za uveljavitev rabe našega jezika.

Dr. Svetina je dejal, da je s sporazumom, ki predstavlja kvalitetnejšo osnovo za nadaljnje sodelovanje med dvema sosednima državama, povezana težnja po širši gospodarski rasti in razvoju. Predvsem pa gre za potenciranje obeh obmejnih področij. Gospodarski del osimskih sporazumov predvideva pospešitev vrste gospodarskih dejavnosti na tem področju, v prvi vrsti pa je nedvomno skupna prosta cona na Krasu. Tu naj bi locirali predvsem industrijo z visoko tehnologijo. Skupno naj bi se v coni zaposlilo kakih 10—15 tisoč oseb, od tega približno 5 tisoč iz Italije. Svetina je nato orisal pomen režima «punti franchi», problem porekla izdelkov, možnost zaposlitve krajevnih delovnih sil in drugo. Podčrtal pa je dejstvo, da bo cona zrasla na zemlji slovenskega človeka in da zato zahteva naša skupnost v zameno možnost soodločanja o bodočnosti tega teritorija in cone. Kras je treba zavarovati in onemogočiti vsakršno novo naselitev, saj bodo novi delavci, ki jih bo privabila prosta cona, lahko našli stanovanje v mestu, ki je s tega vidika neizkoriščeno. Obenem je treba na Krasu pospešiti tiste dejavnosti, s katerimi se ukvarja kraško prebivalstvo. Za Slovence se z uvedbo proste cone postavlja možnost kvalitetne spremembe socialnega statusa, predvsem z razvojem coni kolateralnih dejavnosti. Svetina je tudi menil, da bi morala slovenska manjšina računati v glavnem na možnost zaposlitve kot kvalificirana delovna sila; v tej zvezi pa gre omeniti potrebo po ustrezni izobrazbi.

V razpravi je prišla na dan vrsta vprašanj, od delovnih odnosov v tovarnah, pravnih aspektov jugoslovanskih, italijanskih in mešanih industrij, do cene delovne sile ter problema onesnaženja. Poudarjena je bila tudi potreba po ustrezni zaščiti in upoštevanju tu živeče manjšine.

sk

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA in SLOVENSKA PROSVETA

OSREDNJA PREŠERNOVA PROSLAVA

Scenski osnutek: EDVARD ZAJEC

Sodelujejo: MEŠANI ZBOR «REČAN» IZ LJES
ORKESTER GLASBENE MATICE IZ TRSTA
ČLANI SSG
MLADINSKI ZBOR GLASBENE MATICE IZ TRSTA

V NEDELJO, 6. FEBRUARJA 1977, OB 17. URI
V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Gledališča

SSG
Stalno slovensko gledališče v Trstu gostuje danes, 4. t.m., ob 20. uri v Postojni s predstavo A. Rudolfa «Koža megle»; jutri, 5. t.m., ob 19.30 v Kranju s predstavo J. Tavčarja «Igorju ugaja Bach» in v nedeljo, 6. t.m., ob 18. uri v Ravnu pri Piranu s predstavo A. Nicolaja «Stara garda».

VERDI
Jutri ob 18. uri zadnja predstava opere F. Cilee «Adriana Lecouvreur». Dirigent Gianfranco Masini. Režija Beppa de Tomasija.

ROSSETTI
Danes ob 20.30. Izven abonmaja «Pensaci Giacomino» Luigija Pirandella s Salvom Randonejem in Nedo Naldi. Abonenti 20 odst. popusta. Študentje: 5. februarja ob 16. uri: parter 2.000 lir, galerija 1.200 lir. Rezervacije za vse ponovitve pri Osrednji blagajni, Pasaža Protti 2.

AVDITORIJ
Danes ob 20.30 Teatro popolare iz Rima predstavlja: Mrožek - «La polizia» in «In alto mare». Režija Maurizio Scaparro. Veljajo odrezki «Rassegna».

TEATRO LABORATORIO
Danes ob 20.30 (Ul. Crispi 58) predstavlja «Gruppo popolare di Roma» Brechtovo delo «Poroke malomeščanov». Vstopnice in abonmaji se lahko razervirajo pri gledališki blagajni.

Osnovna šola Fran Milčinski
Srednja šola sv. Ciril in Metoda na Katinari
PD Lonjer - Katinara

prirejajo jutri, 5. t.m., ob 20. uri v prostorih osnovne šole na Katinari

SKUPNO PREŠERNOVO PROSLAVO

z nastopom osnovnošolskih in srednješolskih učencev ter društvenega otroškega zbora in godalnega tria.

VABLJENI!

Koordinacijski odbor prosvetnih društev dolinske občine

vabi na

SKUPNO PREŠERNOVO PROSLAVO

ki bo jutri, 5. februarja, ob 20.30 v gledališču «F. Prešeren» v Boljuncu.

Vljudno vabljeni!

PD TABOR
MLADINSKI ODSEK S.M.O.

priredi jutri, 5. t.m.,

DRUŽABNI VEČER

Začetek ob 19. uri.

Mali oglasi

NA KRASU najamem hišico ali kmečko poslopje z enoletnim predujmom. Tudi kupim. Tel. 755926.

PRODAM osebni avtomobil alfa sud, star 2 leti, prevoženih 36.000 km, informacije po telefonu 061/64121 ali 64334.

PD SLOVAN — PADRIČE

priredi danes, 4. t.m., ob 20.30 v Zadružnih prostorih na Padričah predavanje

MARIA MAGAJNE

POTOVANJE PO IRSKI

ob spremljavi barvnih diapozitivov

VABLJENI!

Kino

La Cappella Underground 19.00—21.30 «Casa di bambola». Jeanne Fonda. Režija Joseph Losey. Barvni film.
Ariston 16.30 «Il flauto magico» Ingmarja Bergmana. Barvni film.
Mignon 15.30 «La scarpetta e la rosa». Barvni film.
Nazionale 16.00 «Piccoli gangsters». Barvni film za vse.
Grattacielo 16.30 «Sturmtruppen» R. Pozzetto, L. Toffolo. Barvni film.
Fenice 16.00 «Basta che non si sappia in giro». N. Manfredi, M. Vitti in J. Dorelli. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Excelsior 15.30 «Gli ultimi fuochi». Robert De Niro, Jeanne Moreau, Jack Nicholson, Tony Curtis. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Eden 16.30 «Al piacere di rivederla». U. Tognazzi. Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Ritz 15.30 «Il corsaro nero». Kabir Bedi, Carole Andrè. Barvni film.
Aurora 16.30 «Cheyenne». M. Dante in V. Strode. Barvni film. Premiera.
Capitol 17.00 «L'innocente». G. Giannini in L. Antonelli. Barvni film. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.00 «La professoressa di scienze naturali». Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Moderno 16.30 «Le deportate della sezione speciale SS». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Filodrammatico 15.30 «Amore a tre dimensioni». Barvni film. Prepovedan mladini pod 18. letom.
Impero 16.00 «Sandokan — 2. del». K. Bedi. Barvni film.
Vittorio Veneto 16.30 «Lo zingaro». Alain Delon in Annie Girardot. Prepovedan mladini pod 14. letom. Barvni film.
Ideale 16.00 «L'orgia notturna dei vampiri». Prepovedan mladini pod 18. letom. Barvni film.
Radio 16.00 «Gli eredi di Bruce Lee». Bruce Lee. Barvni film o karateju.
Astra 16.30—21.45 «Il texano dagli occhi di ghiaccio». Barvni film. Clint Eastwood.
Abbazia 16.00 «Tre per una grande rapina». Michel Constantin, Adolfo Celi. Barvni film.
Volta 16.00 «Sfida all'OK Corral». Burt Lancaster in Kirk Douglas. Barvni western film.

Razstave

V umetnostni galeriji «Sant'Elena», Ul. degli Artisti, razstavlja slikarka Etta Balbi.

Danes ob 19. uri bodo v galeriji Planetario, Ul. Diaz 1/D, odprli razstavo Rema Brindisija, navzoč bo tudi slikar.

V umetnostni galeriji «Forum», Ul. Coroneo 1, bodo jutri, 5. februarja, ob 18. uri odprli skupinsko razstavo grafik.

Prispevki

Ob 1. obletnici smrti matere Marije Tance darujeta Mila in Gabrijel z družino 10.000 lir za vzdrževanje spomenika padlim v NOB v Križu.

Včeraj - danes

Danes, PETEK, 4. februarja
BOJANA
Sonce vzide ob 7.23 in zatone ob 17.15. — Dolžina dneva 9.42. — Luna vzide ob 18.00 in zatone ob 7.04.
Jutri, SOBOTA, 5. februarja
AGATA

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 8,6 stopinje, najnižja 2 stopinji, ob 19. uri 6,2, zračni pritisk 1015,9 mb narašča, veter 4 km vzhodni, nebo jasno, vlaga 34-odstotna, morje mirno, temperatura morja 9,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 3. februarja 1977 se je v Trstu rodilo 9 otrok, umrlo pa je 21 oseb.

UMRLI SO: 62-letni Antonio Rodaro, 65-letni Vittorio Cerne, 51-letni Santo Lissi, 75-letni Angelo Dragovina, 83-letna Maria Ferluga vd. Sossi, 69-letni Guido Bergamo, 57-letna Antonia Corrente por. Savio, 63-letni Manlio Cavazzon, 71-letna Ferdinanda Giberna vd. Severi, 91-letna Wanda Martinelli vd. Stucchi, 81-letni Luigi Salvadori, 71-letna Luigia Skolc vd. Primossi, 75-letna Clea Pascotto vd. Russian, 66-letni Italo Benedetti, 23-letni Guido Millo, 75-letni Bruno Giraldi, 84-letni Martino Sossi, 74-letna Edda De Ghika por. Coccon, 82-letna Giuseppina Bresciani vd. Buttari, 90-letna Elena Braicovich vd. Braicovich, 95-letni Francesco Serjau.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
Ul. Oriani 2, Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Baiamonti 50.
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
Ul. Roma 15, Ul. Ginnastica 44.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba za zavarovance INAM in ENPAS od 22. do 7. ure; telef. št. 732-627.

BCIRE
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 61-446

TEČAJI VALUT V MILANU
DNE 3. 2. 1977

Ameriški dolar:	debeli	883,10
	drobni	845.—
Funt šterling		1512.—
Švicarski frank		349,50
Francoski frank		177.40
Belgijski frank		23,50
Nemška marka		364.—
Avstrijski šiling		51,50
Kanadski dolar		845.—
Holandski florint		347.—
Danska krona		146.—
Švedska krona		205.—
Norveška krona		164.—
Drahma:	debeli	20.—
	drobni	20.—
Dinar:	debeli	43.—
	drobni	43.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Dne 2. t.m. je preminil naš dragi

MARTIN SOSIČ

Pogreb bo jutri, 5. t.m., ob 12.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice naravnost v cerkev na Opčinah.

Žalostno vest sporočajo: sin Dušan, hči Ana, snaha Klara, zet Milko, vnukinja Sonja, pravnuki, brat Miro, sestra Mila (odsotna) ter drugi sorodniki

Iskrena zahvala dr. Marinuzziju in vsemu osebju onkološkega oddelka za skrbno nego.

Bani, Opčine, Prosek, Buenos Aires, 4. februarja 1977

Pogrebno podjetje Zimolo

Po dolgi in mučni bolezni nas je zapustil naš dragi mož, tata in brat

ALOJZ TOMASINI

Pogreb dragega pokojnika bo danes, 4. t.m., ob 13. uri iz hiše žalosti, Devin 71/E na domače pokopališče.

Žalujoča žena Lojzka, otroci z družinami ter drugo sorodstvo

Devin, 4. februarja 1977

Andrej Pagon-Ogarev - 70-letnik

Andrej Pagon - Ogarev l. 1945 v Trstu

«Ogarev, ki je iz lastnih moči in volje kot samotno drevo na gmajni pognal v višino, se lahko s ponosom in zadoščenjem ozira na prehojeno pot. Ta ni bila zmeraj lahka, kot ni nikoli lahka za samouka, ki doživi tudi nekatero razočaranje. Ogarev je storil vse in več, kar je terjalo od njega življenje. Rad berem njegove reportaže, ki so pisane toplo in iz poštenega srca, prežete s tisto lučjo, ki odseva že iz njegova pogleda.»

Tako je zapisal pokojni France Bevk o Andreju Pagonu - Ogarevu za njegovo 60-letnico. Danes je Ogarevu 70 let in gornje strnjene besede o njem imajo še polno veljavo, kot da se od takrat do danes ne bi izteklo še eno desetletje njegovega življenja, eno desetletje novih spoznanj, novih izkušenj in poštenega dela.

Kar nas je starejših iz partizanske generacije vemo o Ogarevu precej, čeprav še daleč ne vsega. Mlajši pri nas ga poznajo morda le po imenu, po kakšnem članku v dnevniku ali Jadranskem koledarju. In vendar gre za človeka, ki je vreden, da ga spozna tudi mladi rod, če ne zaradi vsega, kar je koristnega napravil, že zato, da spozna kaj lahko človek doseže z uporno voljo duha in pošteno idejo v srcu.

Andrej Pagon - Ogarev se je rodil 4. februarja 1907 v Šebreljah pri Cerknem. Rodil se je na srednje veliki kmetiji v številnejši družini in bil tudi sam kmetovalec. Oče mu je posredoval napredne ideje in od njega in od deda je poleg ljubezni za knjige in naravo podedoval tudi veselje do umnega kmetovanja, zlasti sadjarstva. Po očetovi smrti se je z brati še bolj zagrizel v zemljo, toda na njej je končno ostal sam. Garal je, reševal posestvo iz dolgov in ga tudi rešil, vmes pa je še vedno našel čas za izobraževanje in za delo v kmetijskem bralnem društvu. Ustvaril si je knjižnico, ki je štela 200 slovenskih knjig, kar je bilo za tiste čase v tako odročni vasi izredno bogastvo.

Navdušenje za knjige in pisanje, ki je izviralo iz spoznanja, da mora pomagati tudi svojim sovaščanom in ljudem sploh k širjenju obzorij, ga je sililo, da je začel dopisovati v razne strokovne kmečke publikacije v Sloveniji, s katero je vzdrževal skrivne vezi preko meje. Največ je pisal v list Sadjar in vrtnar, a čeprav je obravnaval izključno praktične oziroma strokovno - praktične teme, se je večkrat moral zagovarjati pred fašističnim sodiščem in plačati celo občutno denarno kazen, da ga niso poslali v konfinacijo. Greh? Pisal je v slovenščini in dajal nasvete kmetom v njihovem prepovedanem jeziku.

Prišla so vojna leta in kot uvod vanje stiske slovenskega primorskega kmeta, gospodarsko propadanje a tudi krepitev upora in narodnostne zavesti v šele nakazajoči se zori novega dne. Ogarev je bil nanj miselno, idejno in telesno pripravljen in ko so se tudi po Cerkljanskem začenjali pojavljati prvi aktivisti ideje Osvobodilne fronte in kmalu za njimi prvi partizanski borci, se je tudi naš jubilant vključil v organizirano delo. Plug in motiko je zamenjal za puško in za navdušujočo besedo Postal je sam aktivist in borec. V domači vasi in v bližnjem Stopniku je ustanovil prvi odbor Osvobodilne fronte. Januarja 1943 so v vasi priredili prvi partizanski miting, toda namesto pričakovane svobode je prišlo novo nasilje. Tudi naš Ogarev je romal v zapor in je 6 mesecev prebil v tržaškem Koroneju in mučenja v Ul. Bellosguardo. Hujšega ga je rešil polom Italije in po nekaj dneh počitka doma je 13. septembra 1943 odšel med partizane. Opravljal je razne dolžnosti: bil je najprej kurir, potem četni komisar, kulturnik, vodja bataljonske in brigadne propagande v Vojkovi brigadi in vojni dopisnik 31. divizije za Partizanski dnevnik. Sodeloval je tudi v raznih partizanskih akcijah na Cerkljanskem in Idrijskem Zaradi bolezni in ker je bil ranjen, je bil poslan iz vojske na terensko delo, pri čemer je bil med drugim član agitropa na komiteju za Zahodno primorsko okrožje, aktivist v Beneški Sloveniji in seveda predvsem dopisnik Partizanskega dnevnika in Ljudske pravice. Ob osvoboditvi je prišel v Trst, se hitro pridružil uredniškemu kolektivu Primorskega dnevnika in delal pri njem vse do dneva, ko so ga angloameriške vojaške oblasti brez vsakega vzroka aretirale in tokrat se je po «zaslugi» zaveznikov, kot že pred tremi leti po «zaslugi» fašistov, znašel spet v Koroneju za polnih 40 dni. Po izpustitvi je odšel na Jugoslaviji priključeni del Primorske in se posvetil organizaciji dopisniške mreže za Primorski dnevnik. Pozneje se je zaposlil kot časnikar pri Slovenskem Jadranu v Kopru, nazadnje pa kot časnikar v koprski podružnici Ljudske pravice oziroma Dela vse do upokojitve leta 1964.

Sedaj živi kot aktivni upokojenec z družino v Tolminu, kjer si je s poštenim garanjem zgradil hišico.

Toda Ogarev bi ne bil to kar je, če se ne bi še naprej zvesto odzival klicu svoje strasti: pisati in brati, brati in pisati. Razen z občasnim dopisovanjem v razne slovenske liste, med katerimi mu je naš dnevnik še vedno najholj priljubljen, saj vidi v njem naslednika lista, pri katerem je tako plodno zastavil svoje novinarsko pero, se je lotil tudi daljših reportažno - publicističnih del. Pred leti smo prav v dnevniku objavljali njegov daljši spis «Pri Kobaridu leta 1917» in ga potem izdali v brošuri, lani pa je izdal tudi svojo prvo knjigo, katero je iz hvaležnosti posvetil z vsebino svoji rodni vasi Šebreljem, s posvetilom pa pokojnemu pisatelju Francetu Bevku, svojemu vzorniku, mentorju in spodbujevalcu. Knjiga «Šebrelje skozi stoletja» je spomenik kmetstvu iz katerega je izšel in kateremu z njo vrača, kar mu je dalo: klen značaj, odkritost in poštenost in pa vero v človeka in družbo, katero je tako zavzeto pomagal soustvarjati v boju in miru.

Dragi, stari Ogarev! Prav je imel Bevk, ko je zapisal, da lahko s ponosom in zadoščenjem gledaš na prehojeno pot. Ob tvoji 70-letnici ti želimo vsi pri Primorskem še mnogo let zdravja in delovnega elana in pa — ostani nam zvest!

JOŽE KOREN

Klavirski tečaj Carla Zecchija

Aprila meseca bo v Trstu tečaj klavirske interpretacije, posvečen Mozartu in Schumannu. Tečaj, ki bo na sedežu RAI, bo vodil dirigent Carlo Zecchi. K tečaju bo prepuščenih deset pianistov katerekoli narodnosti, ki imajo diplomo iz klavirja. Kandidate, ki morajo vložiti prošnjo za sprejem do 28. februarja, bo ocenjevala posebna komisija. Komisija bo kandidate ocenjevala na podlagi umetniške dejavnosti in morebitne avdicije, ki bo 11. aprila. Najboljše izvedbe bodo kandidati ponovili na raznih koncertih v Trstu in deželi.

Odmevi na sodno razsodbo o onesnaževanju

Obsodbo zaradi onesnaževanja zraka in okolja pri Sv. Soboti, ki jo je proti štirim podjetjem izrekel tržaški pretor dr. Bidoli, je pozitivno ocenil tudi Koordinacijski odbor sekcij KPI pri Sv. Ani, v Škedenju, v naselju S. Sergio in v Industrijski coni. Obenem pripominja, da je to uspeh skupnega boja vseh prebivalcev, rajonskega odbora in demokratičnih sil. Ne glede na višino kazni, ki je zaradi zastarelosti in nepopolnosti zakonskih predpisov na področju onesnaževanja okolja smešno nizka, je razsodba potrdila načelo o pravici prebivalstva do zdravega in čistega okolja ter dokazala odgovornosti industrijcev.

Javna pobuda, katere veljavo je potrdilo tudi sodstvo, mora sedaj stremeti po preventivnem varstvu človekovega okolja in pri tem bi morale prevzeti velik del odgovornosti javne uprave. Odgovornosti tržaške občinske uprave so prišle na dan že med procesom, še zlasti v zvezi s podjetjem SASPI, ki upravlja občinski upepeljevalnik.

Zato se morajo prebivalci ogroženih predelov skupno z delavci boriti, da bodo predpisi upoštevani o varstvu okolja, istočasno na proti kakršnim koli poizkusom, da bi zmanjšali število delovnih mest.

Poročilo s podobno vsebino nam je poslal v objavo tudi rajonski odbor za predel Sv. Sobote. Prebivalstvo tega predela je z zadovoljstvom sprejelo razsodbo sodišča, vendar je mnenja, da se boj proti onesnaženju okolja s tem še ne zaključuje in da ga bo treba vključiti v širša enotna prizadevanja za reševanje družbenih in gospodarskih problemov.

Vprašanje svetovalcev KPI o občinskem natečaju za mesto tiskovnega atašeja

Komunistična občinska svetovalca Morgutti in Poli sta naslovila na župana vprašanje v zvezi z začetkom pismenih izpitov javnega natečaja za mesto funkcionarja za stike z javnostjo in tisk pri tržaški občini. Svetovalca namreč ugotavljata, da so se pismeni izpiti začeli po roku, ki ga določa zakonski odlok štev. 2 z dne 17.1.1977, in da torej pomenijo kršitev tega zakona. Po drugi strani — ugotavljata Morgutti in Poli v svojem vprašanju — pa na stotine državljanov z zaskrbljenostjo čaka na začetek izpitov drugih občinskih natečajev, da bi lahko uredili svoj delovni odnos na občini.

Mimo previdne oblike vprašanja komunisti v bistvu očitajo občinski upravi, da je kljub določilom zakona poskrbela za zagotovitev delovnega mesta nekemu svojemu človeku, ne zmeni pa se za stotine drugih uslužbencev, ki niso v rednem delovnem razmerju in se zato upravičeno bojijo, da ne bi bili ob službo.

Univerzitetni profesorji o kraški prosti coni

Tržaška federacija KPI prireja v soboto ob 16.30 v Ul. Madonnina 19, okroglo mizo z univerzitetnimi profesorji na temo: «Vprašanja industrijske proste cone na Krasu». Spregovorili bodo Roberto Costa, Pietro Gobbato, Margherita Hack in Ferruccio Mosetti, predsedoval pa bo Claudio Villi, član posebne senatne komisije za ekološka vprašanja.

JUTRI ZVEČER V BOLJUNCU

Osrednja Prešernova proslava v občinskem gledališču «Prešeren»

Hvale vredna pobuda prosvetnih društev iz Brega

Pred štirimi leti je bila v občinski telovadnici, dan po slovesni otvoritvi, prva skupna Prešernova proslava v Bregu, kot lep dokaz premostitve ozkih krajevnih stališč in s poudarkom, da je le v slogi moč in perspektiva za nadaljnje delo naših društev. Takrat smo zapisali, da je telovadnica le začasna rešitev, ker bi moralo priti v kratkem do gradnje Kulturnega doma v Boljuncu in šele takrat bodo prosvetna društva imela svoj pravi skupni hram. Sedaj, po štirih letih je ta želja uresničila in tako je napočil trenutek, ki za domače prosvetarje ni mogel iti mimo brez skupne Prešernove proslave. Odborniki društev se trudijo, da bi prišlo do čimboljšega medsebojnega sodelovanja in pobud, predvsem na kulturno - prosvetnem področju, in da bi k temu delovanju privabili čim več brežanske mladine. Ta trud morda ni še povsem obrodil zaželenih sadov, vendar z vztrajnostjo in potrpežljivostjo bo premagana še marsikatera ovira.

Skupna Prešernova proslava bo torej v občinskem gledališču v soboto zvečer. Poleg slavnostnega govora, ki ga bo imel Marij Čuk, bodo nastopili otroški zbor «Slovenski šopek» iz Mačkolj, otroci osnovne šole «F. Venturini» iz Boljunca, otroci osnovne šole s celodnevnim poukom «Ivan Trinko - Zamejski», Ricmanje - Domjo, recitatorji prosvetnih društev «Prešeren» in «Vod nik», mladina iz Gročane ter pevski zbori «Slovenec» iz Boršta, «Slavec» iz Riemanj in «Venturini» od Domja.

V. L.

V BOLJUNCU

Predavanje o Cankarju za italijanske občane

V torek je prosvetno društvo France Prešeren s sodelovanjem krožka «Henrik Tuma» priredilo v okviru tečaja slovenščine za Italijane, v prostorih osnovne šole «Fran Venturini» v Boljuncu večer o delu in življenju Ivana Cankarja. Zbranim in pozornim tečajnikom je predavala prof. Marija Pirjevec.

Zavedala se je, da govori preprostim ljudem, in njena zasluga je, da je Cankarja prikazala tako, da so ga vsi razumeli. To je bilo prvo predavanje, ki ga je društvo priredilo za italijanske občane. Da je bila odločitev pravilna, je jasno pokazala debata, ki je sledila predavanju. Zanimanje poslušalcev je bilo precejšnje in njihova želja je, da bi si taki večeri še sledili.

S. V.

Važno obvestilo obrtnikom

Kdor ima katerokoli proizvodno ali predelovalno dejavnost (obrt, malo ali veliko industrijo) in se pri tej dejavnosti porajajo odplakne vode (katerekoli, tudi iz sanitarnih naprav), ki se odtekajo oodisi v javno kanalizacijo, v greznične jame, ali kamorkoli v podzemlje, mora najkasneje do 9.2.1977 zaprositi na pristojnih občinskih, oziroma pokrajinskih uradih, predpisano dovoljenje. Kršilci bodo kaznovani z globo od 500.000 do 10 milijonov lir.

Zgoraj navedeno obveznost predpisuje zakon št. 319 z dne 10.5.1976 in ga je parlament sprejel za preprečevanje onesnaževanja okolja. S to prvo obveznostjo, ki jo predpisuje zakon, smo seznanili obrtnike že avgusta lani ko je prvič zapadel rok za predložitev zadevnih prošenj. Rok je bil nato najprej podaljšan do decembra, nato pa dokončno na 9. februar.

Ker pa je še veliko takih, ki te obveznosti niso izpolnili, opozarjamo vse zainteresirane, da to čimprej naredijo, kajti globe so zelo visoke.

Za vsa potrebna pojasnila in za sestavljanje prošenj se lahko podjetja obrnejo na Slovensko gospodarsko združenje v Trstu, Ul. Cicerone 8-b, v uradnih urah.

v. k.

GORIŠKO GOSPODARSTVO V DRUGEM POLLETJU

V težavah kovinsko-predelovalna industrija, obrt in gradbeništvo

Neugodna bilanca poslovanja v tujskem prometu - 25 odstotkov tovora blaga več v tržiškem pristanišču

Te dni je goriška trgovinska zbornica objavila ocene o gibanju gospodarstva v lanskem drugem polletju. Ocene se nanašajo na industrijsko proizvodnjo, kmetijstvo, domačo in mednarodno trgovino, tujski promet, blagovni promet. Splošna ugotovitev je, da se je tudi goriško gospodarstvo znašlo v vrtincu krize, tako narodnega gospodarstva, kakor tudi gospodarstva drugih bolj razvitih dežel, čeprav so v nekaterih panogah poslovali uspešnejše, kakor leto prej. Po drugi strani pa je treba ocenjevati uspešnost zlasti industrijske proizvodnje s posebnimi merili.

Znano je namreč, da uživajo industrijska podjetja na Goriškem, nekatere posebne ugodnosti proste cone, so pa istočasno povezana z gospodarskimi tokovi znotraj države. Zato se samo od sebe pojavlja vprašanje, kako bi taka podjetja poslovala, če teh ugodnosti ne bi bilo. Po drugi strani pa še ni na voljo točnih podatkov, iz katerih bi bilo jasno razvidno, katere veje gospodarstva so uspešno prestale preizkušnjo v lanskem drugem polletju, čeprav so se vse znašle v zelo spremenjenih in predvsem nestalnih razmerah gospodarjenja.

Za industrijsko proizvodnjo velja nekaj splošnih ugotovitev. V zagati so se znašla večja kovinsko predelovalna podjetja, tudi taka z državno udeležbo, kjer so naročila postala zelo redka. Dovolj zgovoren je primer tržiške ladjedelnice in nekaterih drugih večjih obratov. Pri tem pa je treba opozoriti, da zmanjšanje naročil v teh delovnih organizacijah ne zadeva samo neposredno zaposlenih delavcev, ampak je prizadeta cela vrsta manjših podjetij, ki so z gornjimi, predvsem pa z ladjedelnico, ustvarila tesne oblike sodelovanja. Pri tem naj navedemo še v podatek, da je v goriški pokrajini v kovinsko-predelovalni industriji zaposlenih nad 60 odstotkov delovne sile.

V drugi pomembni gospodarski panogi — gradbeništvu ni v tem času prišlo do večjih sprememb. Večjih gradbišč skorajda ni, zato so predvsem v skrbeh delavci, ki so zaposleni pri velikih podjetjih. Pri tem pa je opaziti zanimiv pojav. Zlasti obrtniki in manjša podjetja še kar dobro izhajajo in imajo za zdaj dovolj dela.

Težave so se v lanskem drugem polletju pojavile tudi v tujskem prometu, kjer je število tujih in tudi domačih gostov občutno padlo. Ni znano pa, kako je z izkupičkom. Nekateri sicer ugibajo naj bi bil, kljub manjšemu številu gostov, boljši od lanskega, predvsem na račun višjih cen storitev. Med vzroki za tako stanje, navajajo nekateri predvsem slabe vremenske razmere, višje cene in ne nazadnje potres. Na področju turizma ima pač glavno mesto Gradež, ki je zaslovel kot sončna obala. Prav tega pa je manjkalo preteklo poletje. Višje cene storitev najbrž niso odločilno vplivale na padec števila gostov, predvsem tujih, saj je bila menjava zelo ugodna. Vzroke bo treba najbrž zato iskati tudi v ekoloških razlogih, saj je znano, da je morje v Tržaškem zalivu na splošno zelo umazano.

V pomorskem in letalskem prometu velja omeniti predvsem ugodna gibanja v tržiškem pristanišču, ki se utegne spremeniti v pomembno luko predvsem za potrebe bližnjih industrijskih središč v Furlaniji, utegne pa prevzeti, z dopolnitvijo nekaterih naprav, del avstrijskega tovora, ki ga zdaj usmerjajo predvsem v Trst in na Reko. V obdobju julij - december so v pristanišču Portorosega pretovorili nad 530.000 ton blaga, v vsem letu pa preko 1.215.000 ton ali kar 25 odstotkov več kakor leto prej.

Na ronškem letališču so zabeležili vzlet in prihod 1809 letal, ki so prepeljala nad 108 tisoč potnikov ter 4.467 stotov najrazličnejšega blaga. Opaža se uveljavljanje charterskih poletov.

Tudi v mednarodni in krajevni trgovini je prišlo do določenega zastoja. Zamrznitev blagovne menjave zlasti med Italijo in nekaterimi vzhodnoevropskimi deželami je posledica svetovne gospodarske krize, ko se večina držav bori za bolj uravnovešene zunanjetrgovinske bilance in kar se da omejuje uvoz, nepotrebnih dobrin. Trgovinska menjava z Jugoslavijo pa si je nekoliko opomogla proti koncu leta, čeprav ta pojav ne gre precenjevati, predvsem zaradi tega, ker se pojavlja periodično, ob koncu vsakega leta. Za zastoj v domači trgovini bodo najbrž krive stalno spreminjajoče se cene. Najbolj so se podražile obleke, obutev, usnjeni izdelki, pa tudi gospodinjske potrebščine. Pri vsem tem pa je treba ugotoviti, da so nekatere specializirane trgovine ves čas uspešno poslovale, predvsem na račun jugoslovanskih kupcev, ki so zlasti proti koncu leta poskrbeli za bogat priliv denarja.

Po analizah zavoda za zaposlovanje se število ljudi, ki so brez dela, ni bistveno spremenilo.

Najbolj pa so porazni podatki o gibanju življenjskih stroškov. Tu imamo na razpolago številke. Življenjski stroški so se zvišali v obdobju julij - december za skoraj devet odstotkov, v primerjavi z istim obdobjem lani. V prvih šestih mesecih pa za 14,7 odstotkov, kar je skupaj skoraj 23 odstotkov in kar nas uvršča v vrh italijanske lestvice.

Mladinsko zborovanje o nezaposlenosti

Za jutri popoldne ob 15. uri je napovedano v Tržiču zborovanje mladinskih gibanj strank ustavnega loka. Zbrali se bodo v dvorani Palazzetto Veneto v Ulici S. Ambrogio, kjer bodo govorili o brezposelnosti mladih.

OB PONEDELJKOVI PREDSTAVI «IDEALISTA»

Kulturno - politične razsežnosti gostovanja Teatra Stabile iz Trsta

Nekateri čitatelji so nas vprašali, na osnovi kakšnega dogovora bo Teatro Stabile iz Trsta v ponedeljek 7. februarja gostoval v Verdiju v Gorici in kaj ima s tem gostovanjem opraviti Primorsko dramsko gledališče ter Slovenska prosvetna zveza.

Kakor je razvidno iz oglasa v našem listu, prireja gostovanje italijanskega tržaškega gledališkega ansambla «Goriško osrečanje malih odrov», to je ustanova, ki v tem času prireja v Novi Gorici gostovanja malih odrov iz Jugoslavije in tudi iz zamejstva. Naravno je, da ima pri tej gledališki manifestaciji Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice svojo pomembno vlogo. Mali odri nastopajo v veliki gledališki dvorani v Solkanu, ki pa ima premajhen oder, da bi «Teatro Stabile» iz Trsta lahko nanj postavil sceno «Idealista» Cankarja - Tomizze, s katerim želijo skleniti drugi krog gostovanj malih odrov. Zato je prireditelj zaprosil večjo gledališko dvorano, to je Verdijevo gledališče v Gorici. Takšna odločitev je nekaj povsem normalnega, saj je Verdi že nekaj let gledališka dvorana, kjer potekajo slovenske gledališke sezone, ki jih s pridom obiskujejo tudi novogoriški ljubitelji gledališke umetnosti, zlasti šolska mladina, ki ji je Gorica bliže kot Trst. Ker je v Verdiju veliko sedežev, je organizator srečanja malih odrov odstopil en del prostorov SPZ, da jih proda goriškim Slovencem in s tem zadosti velikemu zanimanju, ki ga goriški Slovenci kažejo za zares pomembno kulturno - politično odločitev gledališke hiše večinskega naroda, da italijanski kulturni sredini pri nas in globlje v Italiji predstavi našega umetnika pisane besede ob 100-letnici rojstva.

Teatro Stabile iz Trsta bo čez nekaj dni ponovno gostoval v Verdiju, takrat pa v okviru abonmajske sezone za pripadnike večinskega naroda.

Gostovanje Teatra Stabile v ponedeljek, 7. februarja lahko jemljemo kot prispevek k sodelovanju, ki ga razvijata Gorica in Nova Gorica. Lahko pa vidimo v njem tudi prispevek k vse večji menjavi dveh sosednjih mest na kulturnem področju.

MLADINSKI CENTER
GORICA
vabi
v torek, 8. februarja, ob 20.30 na proslavo
Slovenskega kulturnega praznika
Prireditev bo v prostorih Mladinskega centra v Gorici, Svetogorska, 84.

Upravni odbor sovodenjske posojilnice na obisku pri LB v Novi Gorici

Odbor sovodenjske kmečko-delavske posojilnice je bil prejšnji teden na obisku podružnice Ljubljanske banke v Novi Gorici. Po ogledu novih poslovnih prostorov so gostitelji priredili skupno na Kekcu večerjo, ki sta se je udeležila tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Ivan Renko in vicekonzul Lojze Kante.

● **Goriško društvo za zaščito živali** bi rado oddalo psa škotskega ovčarja, ki so ga našli blizu Dolenjega v Brdih. Podrobnejše informacije dajejo na sedežu društva v Ulici Diaz 1.

GORIŠKO SREČANJE
MALIH ODROV
v priredbi Primorskega dramskega gledališča v Novi Gorici.
Zaključna predstava srečanja bo v Gledališču Verdi v Gorici v ponedeljek, 7. februarja, ob 20. uri.
Nastopa «TEATRO STABILE DEL FRIULI-VENEZIA GIULIA» iz Trsta
z dramo FULVIA TOMIZZE po romanu IVANA CAKARJA
IDEALIST
(Martin Kačur)
V glavni vlogi Corrado Pani.
Vstopnice so v Gorici v prodaji v pisarni Slovenske prosvetne zveze, Ul. Malta 2, tel. 2495.

VESELA NOVICA STARŠEM Z GORIŠKEGA KRASA

V Doberdobu bodo gradili stavbo slovenske nižje srednje šole

Osnutek načrta bo izdelal arhitekt J. Cej - Sestavili bodo posebno komisijo za gradnjo šole

Odkar je srednja šola postala obvezna za vso doraščajočo mladino se je vzporedno s tem pojavilo več vprašanj in težav. Najbolj so prizadete tiste družine, ki nimajo v svoji vasi srednje šole in morajo poskrbeti, da svoje otroke pošiljajo v oddaljeno mesto. Poleg tega so tudi nekatere vasi daleč od prometnih cest in je vprašanje prevoza v šolo vse prej kot lahka stvar.

S takšnimi težavami so se dalj časa borili, in se še borijo, prebivalci goriškega zapadnega Krasa. Vasi kot so Vrh, Doberdob, Poljane, Dol in Jamlje so precej oddaljene od Gorice, kjer je sedež srednje šole. Pripomniti je treba, da imajo nekatere od teh vasi šolo bližje: v Tržiču. Ker pa tam ni slovenske srednje šole, so starši primorani pošiljati svoje otroke v Gorico. Avtobusne zveze z omenjenimi zaselki so bile vedno težavne in pogostoma se niso ujemale s potrebami prebivalstva. Cena mesečnega abonmaja za študente ni pretirano draga; prišteta pa k dodatnim stroškom, ki jih ima učenec za daljšo odsotnost od doma, je nagnila števec družinskega proračuna k previdnejši štednji. Poleg tega je bil nekajkrat v tednu še obvezni popoldanski pouk, ki je zadržal dijake proč od doma od osme ure zjutraj do šeste ali celo sedme in pol zvečer. Zgodilo se je tako, da je dijak ostal v Gorici do večera in to večkrat za eno uro popoldanskega pouka. Upravičena skrb vseh mater je bila: kje se dolgočasijo dijaki, ko čakajo na avtobus za vrnitev domov. Začeli so protesti staršev in občinskih upraviteljev. Dosežen je bil prvi konkreten korak: uvedba enotnega dopoldanskega urnika. Skupaj s tem pa se je pojavilo vprašanje ustanovitve srednje šole v Doberdobu.

V torek so na seji občinskega sveta v Doberdobu razpravljali o tem. Prvič smo zabeležili v proračunu postavko 300 milijonov lir za dograditev srednje šole v Doberdobu. Večina v občinskem svetu je podprla predlog župana Andreja Jarca in podžupana dr. Marjana Lavrenčiča, da se poveri goriškemu arhitektu Jožetu Ceju naloga za izdelavo maksimalnega načrta, ki bi ustrezal potrebam doberdobskega šolskega okoliša. Izdelani načrt bi služil kot priloga izčrpnemu poročilu o stanju šolstva v tem delu Krasa in odposlan na deželno upravo s prošnjo za denarno podporo. Še prej so upravitelji razmišljali, kako začasno odpreti šolo v drugih zasilno opremljenih prostorih. Možnost se je nudila v stavbi starega otroškega vrtca, ki sedaj gostuje poštni urad, knjižnico in še nekatere manjše urade. Vendar so pri pregledu tehniki predlog zavrnili, ker je stavba potrebna temeljitih popravil in bi se tako ne izplačalo, ker bi itak vprašanje bilo rešeno samo začasno. Predstavniki SSk so predlagali montažno zgradbo, ki po njihovem mnenju nudi hitro izdelavo in prihranek pri izgradnji kakor tudi pri načrtovanju. Tudi nekateri odborniki so podčrtali prednost montažne zgradbe, vendar bo o tem padla odločitev šele po posvetovanjih s tehniki, zastopniki občinske uprave in občanov samih. Zato namerava občinski svet sestaviti posebno komisijo, ki naj prouči zadevo, bodisi glede gradnje kakor tudi lokacije, o kateri ni bil govor na zadnji občinski seji.

Zanimiva je tudi pripomba, ki je prišla v občinski svet s strani SSk. Ferletičeva je svetovalce opozorila, da bi bilo nujno pritegniti k celotni zadevi tudi občinske uprave iz Sovodenj, iz Ronk in iz Tržiča. Znano je namreč, da bi bil Doberdob zelo pri roki za slovenske dijake z Laškega kakor tudi z Vrha; kakor je sedaj Gorica. Pristop teh občin k skupnemu naporu bi doberdobski občini nemalo olajšal delo in stroške. To je predlog, ki ga vsekakor treba dobro preučiti, predvsem tudi zaradi številnih slovenskih družin, ki živijo na Laškem in so mnoge od teh do sedaj pošiljale svoje otroke v italijanske šole prav zaradi oddaljenosti slovenskih srednjih šol.

Kakšna bo in kdaj bo dograjena slovenska srednja šola v Doberdobu ni odvisno samo od občinskega sveta in občanov. Treba bo še «potipati» kakšno je razpoloženje deželne uprave, ki bo gradnjo finansirala, oziroma tistih političnih sil, ki imajo tam odločilno besedo. Za sedaj naj občina sestavi komisijo, ki bo proučila vse aspekte tega vprašanja v skladu z interesi prebivalstva na tem območju.

Prispevajte za
DIJAŠKO MATICO

DOGOVOR ZA NADALJEVANJE SINDIKALNEGA BOJA

S stanjem v psihiatrični bolnišnici seznaniti stranke

V načrtu sestanki s tovarniškimi sveti podjetij na Goriškem - Uslužbenci se že tretje leto potegujejo za uresničevanje kolektivne delovne pogodbe

Po sobotni protestni akciji uslužbencev goriške psihiatrične bolnišnice, ki je preprečila uradno odprtje novih prostorov, se je v torek sestal sindikalni svet s predstavniki enotnega sindikata FLEL (uslužbenci krajevnih ustanov). Sindikalna federacija CGIL - CISL - UIL je v tej zvezi izdala tiskovno poročilo, v katerem pojasnjuje namen sobotne akcije, to je opozoriti odgovorne dejavnike na glavna nerešena vprašanja uslužbencev goriške psihiatrične bolnišnice, ki se borijo za uresničitev upravičenih zahtev že nekaj let. V poročilu je nadalje rečeno, da zaradi sobotne akcije niso trpeli bolniki, kajti udeležili so se je uslužbenci, ki so bili takrat prosti. Običajna oskrba je bila torej zagotovljena.

Na torkovem sestanku so se dogovorili tudi za nadaljevanje sindikalnega boja, predvsem z vključevanjem in seznanjanjem političnih strank ter ob podpori delavcev, zaposlenih v industriji. Tako bodo v prihodnjih dneh zaprosili za nujne sestanke z vodstvi demokratičnih strank, katerim bodo podrobno obrazložili vsa odprta sindikalna vprašanja, kakor tudi pojasnili predloge za preureditev bolnišnice same ter psihiatrične oskrbe. S temi vprašanji bodo podrobno seznanili tudi člane tovarniških svetov ter jih zaprosili za pomoč.

Kakor smo že večkrat pisali, se sindikalni spor v goriški psihiatrični bolnišnici vleče že nekaj let, pokrajinsko upravo pa rešitev očitno ne zanima. To je mogoče soditi tudi po zadržanju predstavnikov pokrajine na nedavnem sestanku s sindikalnim odborom, kjer je bilo spet slišati samo obljube. Kaj pravzaprav zahtevajo uslužbenci? V bistvu gre za uresničevanje kolektivne delovne pogodbe iz leta 1973, na podlagi katere bi za uslužbence pokrajinske psihiatrične bolnišnice veljali enaki pogoji, kakor za ostale uslužbence javnih uprav. Drugo žgoče vprašanje, zaradi katerega je prišlo do skrajnega nezadovoljstva, je ureditev staleža. Nameščenci, ki so jih sprejeli v službo po 1. januarju 1974 namreč niso v stalnem delovnem razmerju in zato živijo v stalni negotovosti.

Poleg tega pa imajo člani sindikalnega odbora tudi svoje predloge o drugačnih in bolj sodobnih načinih zdravljenja umsko prizadetih bolnikov. Ne gre namreč pozabiti, da je prof. Basaglia prav v Gorici začel uvajati tako imenovano «novo psihiatrijo». Po njegovem odhodu pa se je stanje kmalu spet spremenilo in življenje v bolnišnici teče dalje po starih kolesnicah.

Precejšnje nezadovoljstvo, pravzaprav ogorčenje, pa je povzročila sama pokrajinska uprava, ki bolničarjem v primeru stavke, grozi z mobilizacijo, na podlagi starega fašističnega zakona. Vsa ta vprašanja, čeprav se vlečejo že dolgo, so postala še bolj pereča prav v zadnjem času, ko je delovanje tako pokrajinske kakor tudi drugih krajevnih uprav skoraj povsem zaustavljeno zaradi politične krize, ki se prepleta istočasno s centralističnimi administrativnimi ukrepi o omejevanju javnih izdatkov.

Reševanje sindikalnega spora bo zato najbrž zelo težavno.

Dopolnjeni volilni seznami v Gorici

Občinska volilna komisija v Gorici je v januarju dopolnila volilne sezname. V občini je zdaj vpisanih 33.874 volivcev, od tega 15.288 moških in 18.586 žensk.

Pri Doberdobu zgorela lesenjača

Gasilsko enoto iz Tržiča so včeraj poklicali v Doberdob, kjer je na gmajni blizu vasi ogenj zajel lesenjačo, last Giorgia de Micheleja iz Doberdoba. V baraki je bilo nekaj orodja, ki se ga je de Michele posluževal za lov na ptice. Škode je za približno pol milijona lir.

KAKO SMO GOSPODARILI V DRUGEM POLLETJU

TUDI KMETIJSTVO V VRTINCU GOSPODARSKE NESTABILNOSTI

Največ škode zaradi obilice dežja

Oceniti kmetijsko proizvodnjo v lanskem letu na Goriškem, je težak in nehvaležen posel. Na razpolago so namreč zelo okrnjeni podatki, s pomočjo katerih si je težko ustvariti jasno sliko, po drugi strani pa je kmetijska dejavnost zelo razvejana, saj je treba ocenjevati dosežke na visoko specializiranih posestvih, kakor tudi dosežke na klasičnih kmetijah ali dosežke v mešanih gospodarstvih, kjer se z obdelovanjem zemlje ukvarjajo le občasno, poleg redne zaposlitve v drugih dejavnostih. Tudi mnenja samih kmetijskih proizvajalcev so dokaj različna, čeprav se vsi strinjajo, da je letu 1976 dala pečat obilica padavin, ki so bile poleg vsega še neenakomerno porazdeljene, najprej suša, potem pa kar naprej dež. Najbolj zadovoljni so najbrž vinogradniki, saj pridelek po količini ne zaostaja za prejšnjimi letinami, drugače pa je s kakovostjo, ki je precej nižja. Ta sicer letos ni vplivala na končni iztržek, saj so cene grozdju, kakor tudi moštu precej poskočile zaradi posebnih okoliščin. Za slabši pridelek so vinogradniki več iztržili.

Zaradi neugodnih vremenskih razmer najbolj tarnajo rejci, ki se bodo kmalu znašli brez živinske krme, ki jo bodo morali tako kupovati, seveda po mastnih cenah, ki so že sedaj za 50 odstotkov višje od lanskih. V nič boljšem položaju niso kmetijski proizvajalci, pridelovalci žita in koruze. Zaradi suše v začetku poletja je pridelek ponekod tudi za 30 odstotkov manjši kakor leto prej. Deževje v jeseni pa je močno oviralo spravljanje pridelka. Posledice neugodnih vremenskih razmer se bodo pri žitu poznale še letos. Kmetje so uspeli zasejati v jeseni le majhne površine s pšenico in ječmenom, kar bo težko nadoknaditi spomladi.

Poleg podražitve umetnih gnojil, semen, goriva itd., pa so se lani povišale tudi najemnine za zemljišča, kar je prizadelo predvsem manjše kmete. Na splošno sodeč se zmeraj več kmetov usmerja v ozko specializirano proizvodnjo, kar je res trenutno bolj donosno, vendar utegne imeti že v bližnji prihodnosti tudi negativne posledice predvsem zaradi pomanjkanja dolgoročnega načrtovanja.

Razstave

Fotografski odsek PD «Oton Župančič» iz Štandreža odpre jutri, soboto 5. februarja, slikarsko razstavo svojih članov. Razstava bo v Kulturnem domu Andrej Budal v Štandrežu.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo vabi danes ob 20.30 na zanimivo predavanje alpinista S. Blažine o jugoslovanski alpinistični odpravi v Ande — Cordillera Blanca 75. Avtor bo prikazal nad 200 barvnih diapozitivov, med temi tudi posnetke razvalin nekdanje inkovske prestolnice Machu-Picchu. Predavanje bo v klubu S. Gregorčič.

Kino

Gorica

VERDI 17.30—22.00 «Basta che non si sappia in giro». J. Dorelli, N. Manfredi, M. Vitti. Barvni film prepovedan mladini pod 14. letom.
CORSO 17.00—22.00 Disneyeva risanka «Il libro della giungla» in «Il ragazzo e l'aquila».
MODERNISSIMO 17.00—22.00 «L'uomo che fuggi dal futuro». R. Duvall, D. Pleance.
CENTRALE 16.30—21.30 «Intrigo internazionale». G. Grant, E. M. Saint. Barvni film Alfreda Hitchcocka.
VITTORIA 16.45—22.00 «Liebes lager». C. Caenig, R. Ascott. Barvni film prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 16.30—22.00 «Invito a cena con delitto».
PRINCIPE 17.00—21.30 «Squadra antifurto».

Nova Gorica in okolica

SOČA «Let nad kukavičjim gnezdom». Ameriški film ob 18.00 in 20.15.
SVOBODA «Romantika v postelji». Danski film ob 18.00 in 20.00.
DESKLE «Črni ščit Falwortha». Ameriški film ob 19.30.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Provvidenti, Travnik 34, tel. 2972.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Centrale, Trg republike, tel. 72-341.

NA SIMPOZIJU SLOVENSKEGA RAZISKOVALNEGA INŠTITUTA

Zgrešena predvidevanja so škodovala Štandrežu

Kmetom je bila odvzeta zemlja, ki je bila osnova za nadaljnji razvoj - Spremenjeni tokovi v mednarodnem prometu - Načrte bi bilo treba spremeniti

Vprašanje gospodarskega, družbenega in narodnostnega uničenja, ki grozi štandreški skupnosti, je bilo na simpoziju Slovenskega raziskovalnega inštituta predmet tudi poročila profesorja Vladimira Nanuta s tržaške univerze, ki ga je obravnaval s strogo gospodarskoznanstvenega gledišča.

Poročevalec je izhajal iz analize regulacijskega načrta goriške občine iz leta 1968, iz izbir namestitve proizvajalnih dejavnosti, ki so mu botrovale, in iz pregleda njihove utemeljenosti glede na dozorele izkušnje. Temeljne izbire so zadevale: mejno postajo in tovorno postajališče, industrijsko področje in gradnjo ljudskih stanovanj. Tedaj so si občinski možje zamislili gospodarski razvoj Gorice v vlogi trgovinske izmenjave zlasti s srednjo in vzhodno Evropo, čemur je bilo treba prilagajati cestne povezave z avtocesto Trst-Benetke in Nova Gorica-Maribor, in v istem cilju odpreti nov velik mejni prehod ter zgraditi tovorno postajališče. To hipotezo so sprejeli tudi v prvem deželnem gospodarskem načrtu, upoštevajoč da gre skozi Goriško najkrajša pot med Italijo in Podonavjem. Zato so izbrali 800.000 kvadratnih metrov površin v Štandrežu za obe obmejni strukturi.

Preoptimistično gledanje na možnosti razvoja industrije, k čemur naj bi bistveno pripomogle ugodnosti in olajšave goriške proste cone, je narekovalo nadaljnjo vinkulacijo obširnega področja za industrijo vse do štandreških borjačev. Popolnoma nerealno je bilo tudi izhodišče za predvidevanje potreb po ljudskih stanovanjih (prebivalstvo naj bi naraslo na 80.000, medtem ko je v zadnjem trideset-letju obstalo na 40.000!), zaradi katerih so zasegli nadaljnja obsežna štandreška zemljišča.

Preden je z neovrgljivimi podatki in dejstvi dokazal zgrešenost tedanjih predvidevanj in izbir, je poročevalec prikazal njih škodljivost za štandreško skupnost tudi v primeru, če bi se bila uresničila. Regulacijski načrt je namreč zasegel najbolj rodovitne in donosne kmetijske površine in zato izbrisal štandreškemu kmetu vsako perspektivo zaradi grožnje razlastitev. Prve posege so med drugim izvajali z nepojmljivo brutalnostjo, ko so se prikazali katerpilarji pred neobveščenimi kmeti, ki po dolgih letih še vedno čakajo na revno odškodnino.

Tudi če bi ne hoteli upoštevati, da ko gre za temeljne vrednote za življenje neke etnične manjšine, je dejal dr. Nanut, je vsaka protivrednost nepravična, poglejmo če je žrtvovanje Štandreža goriškemu gospodarstvu vsaj koristilo. Obračun teh skoraj desetih let je odločno negativen, tako glede proizvajalnega razvoja kot glede na zaposlovanje.

Mejna postaja in tovorno postajališče sta zaradi neverjetnih napak in zamud še v zraku, prekinjena dela za cestne priključke celo ovirajo krajevne dejavnosti. Navzlic vsem olajšavam se industrijska cona ni razvila, vanjo so se preselila predvsem podjetja iz mestnega središča, kar je omogočilo špekulacije z gradbenimi zemljišči. Ljudske gradnje se prav tako niso razvile. Štandrežcem pa je bila onemogočena zidava družinskih hiš in je bil s tem ustavljen naravni razvoj vasi.

Občinska uprava noče uvideti, da je glede avtoporta izbira iz leta 1968 popolnoma nerealna, ker je prvotna povezava Ljubljana-Nova Gorica preusmerjena proti Kopru in je že v zaključni fazi izgradnja tovornega postajališča pri Fernetičih, da ima Trst trgovsko pristanišče in železniške povezave, da bo nova industrijska prosta cona na meji po osimskih sporazumih še bolj preusmerila trgovski promet k Trstu. Tako perspektivo potrjuje tudi analiza trgovskega prometa, ki je do leta 1973 na Goriškem naraščal, potem pa nazadoval (za 20 odst. med 1974 in 1975), uvozno-izvozna gibanja se vedno bolj usmerjajo k državam evropske skupnosti in upadajo izmenjave z Jugoslavijo in vzhodnimi državami.

Zato ni več potrebno tovorno postajališče na 450 tisoč kvadratnih metrih, dovolj bi bilo zgraditi manjši objekt na 400.000 kv. m ob novi mejni postaji. Mednarodne izkušnje dokazujejo, da ni treba sicer graditi skupaj obeh struktur in bi mogli tovorno postajališče premestiti v Vileše, v bližini avtoceste Trst-Benetke, novega železniškega priključka Videm-Trst, tržiške luke, ronškega letališča in novega železniškega parka pri Cervignanu, kar bi ga postavilo v strateško pozicijo na deželni ravni in omogočilo dejansko usklajevanje s tržaškim avtoportom.

Glede industrijske cone je že uresničena prva faza v Štandrežu dokazala, da ni pričakovati večjega razvoja, da so podjetjem dodelili prevelika zemljišča, ki jih industrijci delno uporabljajo v druge namene. Ni treba zato še nadalje uničevati Štandreža, za potrebe industrije bi mogli izbrati področje na neproduktivnih zemljiščih na desnem bregu Soče ali del letališča, ki sedaj služi zabavi nekaj desetin športnih letalcev. Dr. Na-

(Nadaljevanje na zadnji strani)

ŠOLARJI IZ BORŠTA SO OBISKALI TISKARNO PRIMORSKEGA DNEVNIKA

V ponedeljek je skupina šolarjev iz Boršta pod vodstvom svojih učiteljic obiskala tiskarno našega dnevnika. Na sliki jih vidimo ob rotaciji.

NA SIMPOZIJU SLORI O OBČINI GRMEK V BENEČIJI

V 25 letih se je izselilo pol prebivalstva občine

V tujini dela 393 občanov - Le redki se nameravajo vrniti - O rabi domačega slovenskega narečja - Za kmetijstvo vedno manj zanimanja

Na simpoziju o sociogospodarskih in prostorskih problemih Slovencev v Italiji, ki ga je organiziral SLORI, je Marino Vertovec govoril o sociogospodarski strukturi občine Grmek v vzhodni Benečiji. Občina meri 16 kv. km in je v ljudskem štetju leta 1901 štela 261 družin slovenske narodnosti, 10 let pozneje, torej 1911 je štela 1.676 prebivalcev, v avgustu leta 1976 pa komaj 860. Vtem ko je bilo prej pri štetjih rečeno, da gre za Slovence, v novejših štetjih podatkov o nacionalni pripadnosti ni.

Podatki, ki jih navaja v svojem poročilu Marino Vertovec, izhajajo iz občinskih virov, iz knjige «Gli sloveni in Italia» ter iz ankete, ki so jo izvedli lani v avgustu, in ki je zajela 228 družin v občini in sicer 152 mladih občanov do 19. leta starosti, ter 587 odraslih občanov. Anketa je zajela vso občino.

Iz zbranih podatkov nadalje izhaja, da je občina Grmek v dvajsetih letih 1951-1971 izgubila 46,5 odst. rezidentnega prebivalstva, pa tudi po letu 1971 se izseljevanje ni povsem končalo.

Anketa govori najprej o izobrazbi občanov in ugotavlja da je 171 občanov končalo le tretji razred osnovne šole, 279 ima za seboj osnovno šolo, 87 je končalo ali končuje nižjo srednjo šolo, 29 občanov je obiskovalo ali obiskuje poklicne in višje šole. S tem profil izobrazbe ni zaključen v občini so štirje učitelji, 8 je tehnikov, 3 občani imajo univerzitetno diplomo, 2 pa sta na univerzi. V občini je tudi 5 nepismenih.

Prebivalstvo občine je po večini domače, 74 odst. anketirancev se je rodilo v občini Grmek, 6 v ostalih občinah Beneške Slovenije, nekaj pa je tudi doseljenih, prvenstveno zaradi poroke z domačini.

V nadaljnjem poročilu avtor Vertovec na drobno navaja številke o poklicni strukturi v občini in sicer za vsako vas posebej, celo za zaselke in iz tega izhaja, da tudi ta občina spada v degradirano območje, kajti v občini je največ upokojencev, sledijo gospodinje in šele nato kmetje in delavci. Od že omenjenih 360 občanov, kolikor jih je bilo pred petimi leti, je kar 210 upokojencev, od katerih je 73 «čistih upokojencev», 61 je občanov, ki so upokojenci a hkrati kmetje, drugi so prav tako upokojenci vendar se ukvarjajo še s čim drugim. Veliko je gospodinj — 95. Gre v glavnem za nekvalificirane delavke in kmetice, kmetov je 47, delavcev je 50, v glavnem nekvalificiranih, ki pa se ukvarjajo tudi s kmetijstvom.

V anketi so ugotovili, da je iz občine Grmek na delu v tujini ali drugod po Italiji 393 občanov. Največ jih dela v Belgiji (44), nato v Švici (43), 40 jih je v Milanu, 37 v Kanadi, nato se število manjša, vendar je veliko občanov še drugod po Italiji pa tudi v Franciji, Veliki Britaniji. 8 jih je v Avstraliji. Zanimivo je, da je največ zdomcev v starosti od 30. do 45. leta in še največ med temi je žensk. Podatki ankete o vprašanju, kaj občani delajo v tujini, nam odkrije zanimivost, da je iz občine Grmek v tujini še največ gospodinj in sicer 124, delavcev je 77 in nato sledijo razni drugi poklici.

Zanimive in hkrati negativne so ugotovitve o tem, kakšne so vezi med zdomci in občani, ki so ostali doma. Največ zdomcev pride domov po enkrat na leto, po večini prihajajo le na obisk. Kar 62 odst. anketiranih ljudi je izjavilo, da zdomci domačinom ne pomagajo, 20 odst. da pomagajo le občasno, le 3 odst. redno pomagajo. V isto razmerje moremo uvrstiti tudi mnenje zdomcev glede vrnitve. Ljudje, ki so anketo izvajali, so preverili to vprašanje pri 393 anketirancih in kar 255 anketirancev je odgovorilo, da se ne bodo vrnili domov, 64 jih je odgovorilo, da se vrnejo, 40 anketirancev se še ni odločilo, brez odgovora je bilo 22, z «mogoče» je odgovorilo 9 anketiranih oseb. Med tistimi, ki se ne nameravajo vrniti, je največ upokojencev oziroma kmetov. Med anketiranci, ki postavljajo pogoj za vrnitev, je največ takih, ki so izrazili željo, da bi se ponovno zaposlili v tovarni, le sicer pa bi delali na kmetiji, nihče bi se ne hotel vrniti izključno na kmetijo. O vzrokih odhajanja v tujino veljajo naslednji podatki: 76 odst. ljudi je šlo v tujino ker doma ni bilo zaposlitve, 13 odst. jih je odšlo zaradi poroke, 5 zaradi boljšega zaslužka, 3 «da bi si zgradili hišo» itd.

Zanimivi so tudi podatki, kam hodijo občani Grmeka nakupovat blago, ki ni najnujnejše rabe in kje kupujejo predmete trajnejše vrednosti. Pri tem se ugotavlja, da posebno predmete trajnejše vrednosti kupujejo predvsem v Čedadu, pomembno pa je tudi Škrutovo, ki po kategorizaciji turlanskega zavoda za gorsko gospodarstvo spada v najvišjo kategorijo središč v Beneški Sloveniji glede razvejanosti terciarne dejavnosti.

Občani občine Grmek, ki meji na Jugoslavijo, često hodijo čez mejo, najpogosteje jih sicer 44 odst. zaradi nakupov, 22 odst. na izlete itd. 20 odst. anketirancev pa je izjavilo, da sploh ne gredo čez mejo. Največ ljudi odhaja čez mejo «po nekajkrat na mesec», nekaj je takih, ki gredo po «nekajkrat na leto», tretjina pa po enkrat na mesec ali celo po enkrat na teden.

Anketa govori tudi o stanovanjskih razmerah v občini, in so pri 229 anketirancih dobili podatke, da je bilo 67 odst. hiš zgrajenih v dobi od 1914. do 1930. leta, 6 odst. še pred prvo svetovno vojno, 7 odst. od 1931 do 1945, 8 odst. od 1961 do 1970 in 6 odst. v najnovejšem času. In kako so ti domovi «opremljeni»? 86 odst. domov ima tekočo vodo, 56 odst. kopalnico, 59 odst. TV, 49 odst. pralni stroj, 43 odst. avtomobil. V občini je tudi 10 zasebnih telefonskih naročnikov.

Na vprašanja o razmeran kmetijstva in odnosih do posesti ljudje niso radi odgovarjali. In vendar so ljudje, ki so se ukvarjali s to anketo, prišli v stik s 361 anketiranci, ki se stalno ali občasno ukvarjajo s kmetijstvom. 78 anketirancev je upokojencev, ki se še ukvarjajo s kmetijstvom, 68 je kvalificiranih delavcev, ki si pomagajo tudi s kmetijstvom, 60 je nekvalificiranih delavcev - kmetov in samo 40 je «čistih kmetov». Najete delovne sile tod v kmetijstvu ne poznajo. Zato pa je v občini 6 traktorjev, 17 kosilnic in 60 motornih žag, obdelovalne površine se pri vsem tem krčijo ker «ni delovne sile», ker «se ne splača» in ker «lokacija ni primerna». Mnogi so opustili obdelovanje «vse zemlje», drugi «nekaj zemlje» itd.

Zanimivi so tudi podatki o znanju in ob rabi jezikov. 55 odst. anketiranih občanov občine Grmek govori slovenski (slovensko narečje), 36 odst. obvlada italijanščino, 9 odst. furlanščino. Odstotki veljajo za 565 anketiranih občanov. Nadalje 36 odst. piše v italijanščini, 12 odst. v slovenščini, 2 odst. v furlanščini; 83 odst. bere slovenske časopise in drugo čtivo, 16 odst. italijansko in 1 odst. furlansko čtivo. Slednji podatki se nanašajo na manjše število anketirancev. Kljub vsemu več kot polovica občanov govori slovenski

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Na filmskih platnih

AMERIŠKI FILM ŠE V OSPREDJU

Ko se po daljšem odmoru vračamo k tej rubriki, smo dolžni oceniti več filmov, ki so se medtem pojavili v Trstu. Ker ne moremo vsakemu posvetiti samostojne ocene, jih bomo zbrali v skupine (in torej v skupne članke) po državnosti ali po tematiki.

Pred sabo imamo tako predvsem veliko filmov dveh produkcij, italijanske in ameriške, ter nekaj del pri nas manj razširjenih kinematografij. Kar se pa tiče žanrske oz. tematske pripadnosti, bi se radi spopadli s serijo erotičnih filmov ter s serijo dokumentarcev o živalskem svetu.

Najprej torej ameriški film, saj je njegovo mesto na italijanskem filmskem trgu vedno bolj osrednje. Dodali bomo, da si ga ameriški film morda ni nikdar tako zaslužil kot danes. To bomo utemeljili, ko bomo pisali o italijanskem filmu, saj je bistvena sprememba v razvoju tega, v njegovi današnji vsestranski krizi. Kar se pa tiče ameriškega, so seveda tudi pri njem nezadovoljivi pojavi, v glavnem pa je njegova raven kvalitetno še zelo bogata in pestra.

Daljšo oceno bi si zaslužil predvsem eden izmed filmov, kar se jih je zadnje čase pojavilo na tržaških platnih. Briana De Palme *delo «Obsession» (Complesso di colpa, 1976; igrata Cliff Robertson in Genevieve Bujold) je poklon Hitchcockovim klasikom. Delo ne ostaja pri površinski filologiji, kot smo imeli vtis pri starejšem De Palmovem filmu «Le due sorelle». «Complesso di colpa» razvija namreč teme nekaterih Hitchcockovih mojstrovin ter ohranja vso njihovo emocionalno silo. Film je predzadnji (pred Scorsesejevim «Taxi Drivers»), katerega glasbo je sestavil Bernard Herrmann, ki je umrl 23. decembra 1965, potem ko se je uveljavil ne le s samostojnimi skladbami, temveč tudi s čudovitimi komentarji za filme.*

Film, ki smo ga tudi videli, je Johna Miliusa delo «Dillinger» (Dillinger, 1973; igrajo Warren Oates, Ben Johnson, Cloris Leachman, Richard Dreyfuss). Kot naslednji režiserjev «Il vento e il leone», nam «Dillinger» nudi ključno osebnost novega ameriškega filma v Johnu Miliusu.

V ameriškem filmu deluje tudi skupina tujih priseljencev Čehoslovak Ivan Passer se je zopet izkazal kot dober groteskni avtor s filmom «Born to Win» (Il mio uomo è una canaglia, 1971; igrajo Karen Black, George Segal, Robert De Niro).

Zelo zanimiv film je po našem «THX-1138» (L'uomo che fuggì dal futuro, 1971; igrajo Robert Duvall, Donald Pleasance, Maggie McOmie), katerega producent je Francis Ford Coppola, režiser pa George Lucas, ki se bo nato uveljavil z mojstrskim «American Graffiti». «L'uomo che fuggì dal futuro» je nekakšen eksperiment, ki manj dialektično preizkuša materiale naslednjega filma.

Drugi znanstvenofantastični film je Douglasa Trumbulla delo «Silent Running», ki se je v Italiji pojavil z naslovom «2002 la seconda odissea»: poleg naslova je italijanska distribucija pretvorila tudi film sam, da se zdi podobnejši Kubrickovemu «2001».

Popoln polom pa je parodija filma o piratih, kakršno je Jamesa Goldstona delo «Swashbuckler» (Il corsaro della Giamaica, 1976; igrajo Robert Shaw, Peter Boyle, Genevieve Bujold, Beau Bridges, Anjelica Huston). Nekakšno parodija raznih žanrov je tudi Jima Sharmana «The Rocky Horror Picture Show» (1975), izviren v zasnovi, a nezadovoljiv v domišliji.

Film, ki se ne zna odločiti med parodijo in resno variacijo, je nova ekranizacija filma «King Kong» (King Kong 1976; igrajo Jeff Bridges, Charles Grodin, Jessica Lange), katere producent je Dino De Laurentiis, režiser pa John Guillermin. Pretirana resnobnost pa omejuje biografijo pevke Billie Holiday, ki jo pooseblja Diana Ross v filmu Sidneya J. Furiea «Lady Sings the Blues» (La signora del blues, 1972).

Zamuda v prikazovanju dveh filmov nam je omogočila, da spoznavamo zgodnje interpretacije današnjih zvezd, ki še niso bile slavne, ko so nastopale v omenjenih filmih. «Psych-out» (Psych-out il velo sul ventre, 1968) je zelo slab film Richarda Rusha, v katerem je protagonist Jack Nicholson, poleg Susan Strasberg in Brucea Derna. Melvina Franka «Prisoner of the Second Avenue» (Il prigioniero della seconda strada, 1975; igrajo Jack Lemmon, Anne Bancroft, Gene Saks) pa nam predstavlja kar tistega, ki je po mnenju nekaterih «zvezda bodočnosti» ameriškega filma: gre za igralca italijanskega porekla Sylvesterja Stalloneja. S. G.

Iz umetnostnih galerij

G. Callea razstavil v občinski

Tokrat smo priča v občinski galeriji zanimivi razstavi mladega slikarja, ki predstavlja presenečenje za ljubitelje umetnosti in sicer zaradi svoje informalno-realistične fantastičnosti. Katalog prinaša sliko slikarja in dolgo pesem Tullia Clamarja, ki vsebinsko nakazuje značaj likovne smeri razstavljavca in sicer z vrsticami ki so večkrat naslovi prikazanih del. Na primer Tiahuanaco, magnetična konfrontacija.

Kakor je pesem nabita z nenavadnimi izrazi, takšna so tudi razstavljena dela, plastika in slike, če jih smemo še tako imenovati.

Callea je razobesil 17 del v širokih okvirih, ki imajo videz nekakšnih «teks» za relikvije. Sto to plitve skrinjice, katerih steklo je na površini postikano z lepimi barvami in prikazuje fantastične prikazni ponekod biološkega, drugod fizikalnega videza mikrokozmosa. Nal steklo in pod steklo pa Callea postavlja nekako skrotovičene ali gladko obdelane lesene predmete v obliki visokih reliefov, ki jih rezlja iz rjavotemnih grč in korenin, s čimer jim je kljub njihovi navidezni abstraktnosti vdihnil otipljivo resničnost. Priznati moramo, da ta dela, ne glede na zelo napredno, likovno iznajdljivost, izžarevajo mikavno lepotnost in tajnostvena občutja, ki jih podčrtujejo že njihovi naslovi napol znanstvena, napol pesniška poimenovanja kot na primer «Predor linfe». «Magnetična konfrontacija», «Sončni veter», «Eksplozija misli» itd. itd.

Spretnost umetniško napredne obdelave in sestave izstopa enako učinkovito v lesenih skulpturah, ki so sestavljene iz posameznih delov ali pa so le deloma oklesane iz velikih votlih grč in štorov. Ni dvoma, da je Callea nadarjen ustvarjalec, ki nakazuje morebitno novo oživitev na področju določene likovne ustvarjalnosti. M. B.

KAKO RAVNAMO Z GUMAMI DA BO VOŽNJA VARNEJŠA

Na vidiku novi zakonski predpisi v skladu z normami, ki so v veljavi v ostalih deželah evropske skupnosti

RIM, 3. — Pretežni del avtomobilskih incidentov se pripisuje takoimenovanemu subjektivnemu faktorju, to se pravi, da je za največ nesreč kriv človek pa naj gre za vozača, ali pa tudi koga drugega, v nekaterih primerih celo pešca. Za manjši del nesreč pa je kriv tako imenovani tehnični faktor, to se pravi vozilo, avtomobil. Gre za nenadne okvare, za odpoved zavor in podobno. Pa tudi zaradi gum pride do nesreč. Statistični podatki govore, da so gume «zakrivile» v letu 1975 kar 115 incidentov v italijanskih mestih, 796 pa na cestah izven mest. Po navadi so takšne nesreče nujše, saj avtomobilska guma najraje «poči» ob velikem pritisku, to se pravi, ko vozilo drvi.

Čeprav gre v tem primeru za tako imenovane tehnične vzroke nesreč, je v skrajni črti zanje kriv vendarle človek, vozač ali lastnik avtomobila, ki z gumami ne ravna tako, kot bi moral. Gume ali pnevmatike lahko povzročijo nesrečo iz dveh razlogov. Omenili smo že, da med vožnjo «počijo». To je po navadi najhuje. Toda tudi preveč izrabljene ali celo izlizane gume morejo povzročiti nesrečo, ker v nujnih primerih vozač ne more zavreti pravočasno.

Preveč izrabljene gume, za katere včasih lahko rečemo celo, da so izlizane, so v nasprotju s predpisi in lastnik avtomobila oziroma vozač je zaradi tega hudo kaznovan. Gume, oziroma pnevmatike pa lahko «počijo», ker z njimi slabo ravnamo. Zelo pogosto pri parkiranju «drgnemo» gumo ob pločnik, prav tako pogosto rinemo s svojim vozilom v premajhen parkirni prostor in zaradi tega se kar «krepko», «obregnemo» z gumo ob oster pločnik. S tem, logično, načnemo pnevmatiko, ki kaj rada na istem mestu odpove, kajti posebno stranske strani pnevmatike so zelo občutljive, posebno pri tako imenovanih radialnih pnevmatikah. Poškoduje se namreč notranje ogrodje gume.

Ker se konstruktorji zavedajo delikatnosti pnevmatik glede na njihovo rabo, so izdelali gume za suho in mokro cesto, za sneg in led in tudi za blato in pesek. Toda vozač bi moral prepogosto menjavati gume, če bi hotel vsemu temu slediti. Zato so napravili v glavnem dve vrsti gum, gumo za «normalno» cesto in gumo za sneg oziroma led oziroma zimsko gumo. V obeh primerih gre v glavnem za osnovo, za tako imenovani relief ali profil. Italijanska zakonodaja predvideva, da mora biti profil globok najmanj en milimeter, kajti, v nasprotnem primeru, avtomobil z izrabljenimi gumami ne sme na cesto. Drugi strokovnjaki pa menijo, da je to premalo. Izvedenci rimskega ministrstva za promet zatrjujejo, da mora varna avtomobilska pnevmatika imeti vsaj dva milimetra globok profil oziroma relief. Še več, v Rimu se pripravlja zakonski predpis, ki bo tudi italijanske razmere uskladil z zadevnimi zakonskimi predpisi in normalni evropske gospodarske skupnosti.

To se pravi, da bo v bodoče avtomobilska guma nekolike «globlja» oziroma «debelejša» od sedanje. Sicer pa se v Rimu govori tudi, da bo sleherni tip gume moralo odobriti rimsko ministrstvo.

Te novosti se napovedujejo sedaj tudi v zvezi z alarmantnimi glasovi, ki prihajajo iz strokovnih krogov, da ne odpovedujejo le izrabljene pnevmatike ter pnevmatike, s katerimi je vozač slabo ravnal, pač pa da odpovedujejo tudi nove gume zaradi slabe proizvodnje. Prav v zvezi s tem je govor o zgoraj navedenem zakonskem osnutku, da bo moralo posamezne tipe avtomobilskih gum odobravati ministrstvo za promet.

RADIO TELEVIZIJA

PETEK, 4. FEBRUARJA 1977

ITALIJANSKA TELEVIZIJA
Prvi kanal

12.30 *Argumenti: Amerika, kot jo vidijo Evropejci*
13.00 *Komični film*
13.30 DNEVNIK in *Danes v parlamentu*
14.10 *Tečaj francoščine*
17.00 *Program za najmlajše: Peter Jansson*
17.25 *Pred 200 milijoni let: Zürich: Dolgo porovanje okamenine*
17.55 *Kitara Alberta Dorie*
18.15 *Argumenti: Obisk muzeja*
18.45 *Sever kliče Jug, Jug kliče Sever*
19.20 *Furia: Rudnik tungstena*
19.45 *Almanah* in *Vremenska slika*
20.00 DNEVNIK
20.40 ARSENIO LUPIN
Arsenio Lupin priskoči ponovno na pomoč lepi ženski, ki je v težavah, v konkretnem primeru baronici Matildi von Augustadt. Njen mož je najel dva angleška policijska agenta, da naj bi rešila dragocen dragulj, ki ga je pred mnogimi leti vladar Sudrata poklonil nekemu njegovemu predniku in ki ga sedaj novi vladar zahteva nazaj v zameno za pomembno koncesijo za črpanje nafte. Toda sloviti dragulj je sedaj v rokah šefa nasprotne poslovne družbe, ki je do njega prišel zato, ker je izsiljeval lepo Matildo. Ta mu ga je odstopila, ker je hotela, da bi ne prišle na dan njene zveze z njim. In v tem zapletu ni druge rešitve, kot da lepi dami pride na pomoč sam sloviti agent Arsenio Lupin
21.35 *Posebna oddaja* DNEVNIKA 1
22.20 *Scena proti sceni: Pregled prireditev*
Ob koncu DNEVNIK, *Danes v parlementu* in *Vremenska slika*

Drugi kanal

12.30 *Vidim, slišim, govorim: Knjižna oddaja*
13.00 DNEVNIK 2 — OB 13. URI
13.30 *Vzgoja in dežele:* JEZIK IN NAREČJA
V današnjem, petem nadaljevanju oddaje bo odgovor o pobudi, ki so jo dale turinske občinske oblasti
17.00 *Program za mladino: Spoznavanje živali*
17.30 *Srečanje z mladino*
18.00 *Politehnika:*
MOLEKULARNI TEMELJI ŽIVLJENJA: GENI
18.25 *Rubrike Dnevnika 2, V parlamentu in Šport*
18.45 *Crisis:* TIGER NA GRIČU, TV film
19.45 DNEVNIK 2 — ODPRTI STUDIO
20.40 POROKA
Delo Nikolaja Gogolja je prevedla Antonella Venturini, za TV pa predelal Nino Blunda. Režiser Orazio Costa Giovangigli je pritegnil k sodelovanju igralce Dolores Palumbo, Umberta Spadara, Giovannija Gallettija, Pino Ferrara in druge.
Gogoljevo delo, ki pride nocoj na spored, je bolj farsa kot komedija. Delo je nastalo v času, ko se je Gogolj skušal nekoliko «poboljšati», potem ko so ga v določenih krogih hudo kritizirali zaradi njegovega «Revizorja». S tem delom je skušal posredovati «nedolžno vsebino», ki naj bi nikogar ne prizadela. Toda tudi v tem se mu ni posrečilo. Zgodba obravnava primer neoženjenega moškega, ki ga prijatelj in neka ženska silita v to, da se oženi. Toda tik pred poroko pobegne skozi okno zaročenkinega doma
Ob koncu DNEVNIK — ZADNJE VESTI

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA
Ljubljana

8.10, 10.00 in 14.10 TV ŠOLA: Matematika, Celinski gozd, Obisk na pošti, Ruščina, itd.
17.10 *Križem kražem*
17.25 PISANI SVET
To oddajo je ljubljanska TV posnela med zimskimi počitnicami in zato prikazuje zimsko veselje, šport in rekreacijo. Rubrika «Naša šola se imenuje» pa prikazuje razmere v postojnski šoli, ki še nima imena, ki pa jo bodo v kratkem poimenovali po skladatelju Miroslavu Vilharju, ki ga pozna vsa Slovenija preko nekaterih njegovih skladb, ki so praktično postale že narodne. V mislih imamo zelo znane «Po jezeru», «Zagorske zvonove», «Rožic ne bom trgala».
17.55 *Obzornik*
18.10 MI SMO PA V SELAH DOMA
Že lani je ljubljanska TV predstavila zbor iz Sel na Koroškem v Avstriji. Tokrat se bo občinstvo ljubljanske TV pobliže spoznalo z vokalnim kvintetom iz Sel, ki je začel redno delati leta 1962 in sicer najprej kot kvartet, nato pa kot kvintet. Leta 1973 je kvintet napravil tudi nekaj tonskih posnetkov na ljubljanskem Radiu
18.45 KOZARA, oddaja spada v okvir ciklusa *«Narodni parki»*
19.15 *Risanka*
19.30 DNEVNIK
19.55 *Tedenski notranjepolitični komentar*
20.05 *J. Broszkiewicz:* KOPERNIK, dramska nadaljevanka
21.00 *Razgledi: Avstrija*
21.30 *Ulice San Francisca*
22.20 DNEVNIK

Koper — barvna

19.55 *Otroški kotiček*
20.15 DNEVNIK
20.35 *Sestanek*, celovečerni film
22.15 *Glasbeni nokturno: iz del starih čeških mojstrov*

Zagreb

20.00 *V čast mi je . . .*
21.50 *Dokumentarna oddaja*

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 12.45, 15.30, 17.00, 18.00, 19.00 Poročila; 7.20-12.45 Tjavdan, Kramljanje, Karnajska dolina v delih I. Nieva, Zborovska glasba, Koncert, Ljudsko izročilo Slov. v Italiji, Glasba po željah; 13.00-15.30 Sestanek ob 13., Kulturna beležnica, Z glasbo po svetu, Mladina v zrcalu časa, Glasba; 16.00-19.00 Deželni skladatelji, Kulturni dogodki.

KOPER

6.30, 8.30, 12.30, 14.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 8.35 Barok v glasbi; 10.00 Z nami je . . .; 10.15 Orkester; 10.45 Glasba in nasveti; 11.15 Kubanski ritmi; 12.05 Glasba po željah; 14.00 Kultura in družba; 14.40 Ital. zbori; 15.00 Naši otroci in mi; 15.45 La Vera Romagna; 16.45 Ansambel Vadnal; 17.00 Kulturna panorama; 17.45 Občan pred mikrofonom; 18.00 Tops-pops; 18.35 Naši zbori; 19.00 Prenos RL; 21.35 Simf. koncert; 22.45 Jazz.

RADIO 1

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 7.30 Kronike in glasba; 9.00 in 10.35 Vi in jaz; 10.00 Posebna razprava; 11.00 Radijska nadaljevanka; 12.30 Drugi zvok; 13.30 Ital. in tuje plošče; 15.05 Kronike in aktualnosti; 15.45 in 17.30 Prvi Nip; 19.25 Program za otroke; 19.40 Za konec tedna; 21.05 Simf. koncert.

SLOVENIJA

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila; 6.20 Rekreacija; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 7.20 Na današnji dan; 7.30 Iz naših sporedov; 8.08 Glasbena matineja; 9.05 Za šolarje; 9.30 Iz glasbene tradicije jug. narodov; 11.03 Po Talijinih poteh; 12.10 Revija orkestrov; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalne godbe; 13.30 Priporočajo vam . . .; 14.05 Glasbena pravljica; 14.15 Naši umetniki poslušalcem; 15.45 Naš gost; 16.00 «Vrtiljak»; 18.05 «Mesta prijateljev»; 19.35 Lahko noč, otroci!; 20.00 Stop pops 20; 21.15 O morju in pomorščakih; 22.20 Besede in zvoki; 23.05 Literarno nokturno; 23.15 Jazz; 00.05 Ples do enih.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) V svojem delu ne boste naleteli na težkoče. Odpravite neki spor, preden bi privedel do popolnega razbitja.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Vaši tekmeci ne bodo dorasli situaciji. Ukrepi, ki jih boste sprejeli bodo najboljši.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Ne pozabite na ponudbe, ki jih boste prejeli danes. Postavite trdne temelje za svojo bodočo srečo.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Pazite, da ne boste dajali obljub, ki vam jih ne bo moč izpolniti. Srečen trenutek v družini.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Začelo se bo za vas odobje trdih spopadov. Vašim željam in ambicijam bo zadoščeno.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Ne ozirajte se na kritike predstojnikov. Vaša napadalnost ne bo ljubljeni osebi po volji.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Dan bo ugoden za vse umetnike. Prejeli boste zanimive predloge. Neko srečanje utegne spremeniti vaš način življenja.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Ne bojte se sprejeti novih odgovornosti. Ne bodite preveč zaupljivi z neznanimi osebami.

STRELEC (od 23.11. do 20.12.) Uspešno boste opravili neki posel, ki ga mnogi niso mogli. Ne zbujajte vtisa, da ste sebični.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Okrepili boste svojo dejavnost, posebno v zvezi z nekim novim poslom. Po sprejetju nekega ukrepa ne bo več poti nazaj.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne izboljšajte kvantitete svojega dela na račun kvalitete. Napetost v družini.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Izkoristite podporo, ki vem bo ponuđena. Neko čustvo se čedalje bolj poglablja.

SMUČANJE

25. MARIBORSKI SLALOM

STENMARKA NI BILO B. KRIŽAJ LE PETI

Zmagal je Francoz Navillod pred Švedom Jacobssonom

Po izredno uspelem tekmovanju za «Zlato lisico» je bil včeraj na Pohorju 25. jubilejni Mariborski slalom, ki se ga je udeležilo 79 tekmovalcev iz 19 držav.

Tudi na včerajšnjem tekmovanju se je zbrala velika množica ljubiteljev smučanja predvsem, da bi videla svetovnega prvaka Stenmarka (ki ga pa ni bilo) in obenem, da bi bodrila Bojana Križaja, ki je veljal za enega od favoritov tega slaloma. Žal, pa se je Križaj dotaknil vratnice, izgubil je nekaj dragocenih stotink sekunde in se je tako moral zadovoljiti s petim mestom. Zmagal je tako Francoz Navillod.

Vrstni red:

1. Navillod (Fr.) 89"84
2. Jacobsson (Šve.) 90"57
3. Kaiwa (Jap.) 90"64
4. Morriset (Fr.) 91"77
5. Križaj (Jug.) 92"79
6. Olivieri (Arg.) 92"79; 7. Reichter (ZRN) 93"23; 8. Maugel (Fr.) 93"37; 9. Kodama (Jap.) 93"50; 10. Kozelj (Jug.) 93"69; 11. Magušar (Jug.) 94"04 itd.

Stenmark zmagal

BADGASTEIN, 3. — Šved Ingemar Stenmark, ki so ga nestrpno pričakovali na Pohorju, se je udeležil mednarodnega slaloma za FIS točke v tem kraju. Šved je seveda zmagal pred Wenzelom (Liechtenstein).

Haker in Plank najhitrejša

ST. ANTON, 3. — Norvežan Erik Haker in Italijan Herbert Plank sta na poskusnih spustih v tem kraju, kjer bo v soboto smuk za SP, dosegla najboljši čas (1'58"49). Klammer je bil komaj četrti (1'59"58).

KOŠARKA

Pallacanestro Trieste odslej «Hurlingham»

Tržaški košarkarski klub Pallacanestro, ki igra v A-2 italijanski ligi, je končno le dobil «abinacijo». V drugem delu prvenstva bodo namreč tržaški košarkarji igrali pod novim imenom, in sicer «Hurlingham» (tvrdka znanih moških parfumov).

Posnetek z občnega zbora ŠPDT

Posnetek z občnega zbora ŠD Kontovel

ODBOJKA

TEDENSKI PREGLED ZAMEJSKIH ŠESTERK

BOROVCI ŽE JUTRI V MESTNEM DERBIJU S CUS

V ženski B ligi je Sokol pospravil prvi prvenstveni par točk - Brežanke še vedno brez zmage - Tudi Sloga je tokrat ostala praznih rok

V nadaljevanju odbojkarskih prvenstev so naše ekipe dosegle popečen uspeh. Kot zanimivost naj povemo tudi to, da ni trenutno nobena naša ekipa na prvem mestu lestvice. Zaenkrat sta najbolje uvrščeni Sloga in goriška Olympia na 2. mestu.

MOŠKA B LIGA

Po prvem dokaj uspešnem nastopu v gosteh so bili igralci Bora poraženi pred domačimi gledalci. Srečanje s CUS iz Benetk je bilo tudi to pot izredno izenačeno in škoda, da so borovci bili nekoliko neodločni v zadnjih dveh setih, kar jih je stalo prestižno zmago. Mestni tekmec CUS pa z nasprotniki dobesedno melje, saj je tudi Ferroni odpravil s prepričljivim 3:0. Neporažen je tudi Sai iz Belluna, za katerega igra letos Valter Veljak.

IZIDI 2. KOLA

Sai Belluno - Legnago	3:1
Bor - CUS Benetke	2:3
CUS Trst - Ferroni	3:0

PRIHODNJE KOLO

Legnago - Ferroni, Bor - CUS Trst, CUS Benetke - Sai Belluno.

LESTVICA

CUS Trst	2	2	0	6:0	4
Sai Belluno	2	2	0	6:2	4
Bor	2	1	1	5:3	2
CUS Benetke	2	1	1	3:5	2
Ferroni Verona	2	0	2	1:6	0
Legnago	2	0	2	1:6	0

ŽENSKA B LIGA

SKUPINA ZA NAPREDOVANJE

Zastopnice Bora so v soboto v Moglianu Venetu zamudile enkratno priložnost, da bi premagale istoimenskega nasprotnika. Ne glede na to pa so odigrale letošnjo najboljšo tekmo, kar je še toliko bolj razveseljivo, če povemo, da so stopile na igrišče močno okrnjene.

Po dveh kolih je samo še Libertas neporažen, ki je v mestnem derbiju odpravil Volley Ball. Po porazu v Trstu je ostal Bolzano praznih rok drugič zaporedoma v domači športni areni.

IZIDI 2. KOLA

Mogliano Ven. - Bor	3:1
Libertas PN - Volley B. PN	3:2
AP Bolzano - Zanafredi Cr.	2:3

PRIHODNJE KOLO

Volley Ball - Zanafredi, Bor - Libertas Pordenon, Mogliano Veneto - Bolzano.

LESTVICA

Libertas PN	2	2	0	6:4	4
Mogliano Veneto	2	1	1	5:4	2
Volley Ball PN	2	1	1	5:5	2
Zanafredi Cr.	2	1	1	5:5	2
Bor	2	1	1	4:5	2
Bolzano	2	0	2	4:6	0

SKUPINA ZA OBSTANEK V LIGI

Drugi prvenstveni nastop v tej skupini je bil uspešen za nabrežinski Sokol, ki je doma odpravil Bonate Sotto. Domačinke so nekoliko slabo pričele. toda v nadaljevanju je prišla do izraza njihova premoč. Žal, pa je bil Breg poražen že drugič zaporedoma in je tako na zadnjem mestu lestvice.

IZIDI 2. KOLA

Breg - Sala Trento	0:3
Primavera - AGI Gorica	3:1
Sokol - Bonate S.	3:1

PRIHODNJE KOLO

AGI - Bonate Sotto, Sala Trento - Primavera NV, Breg - Sokol.

LESTVICA

Sala Trento	2	2	0	6:1	4
AGI Gorica	2	1	1	4:3	2
Primavera NV	2	1	1	4:4	2
Sokol	2	1	1	4:4	2
Bonate Sotto	2	1	1	4:4	2
Breg	2	0	2	0:6	0

* * *

Kljub temu, da so odbojkarji Krasa v letošnjem tretjem prvenstvenem nastopu pokazali dobro odbojko, so morali prepustiti točki nasprotnikom in to tretjič zaporedoma. Tako so ostali zastopniki iz Zgonika praznih rok in so na zadnjem mestu lestvice. Po treh kolih je še neporažen S. Giorgio iz Mester.

IZIDI 3. KOLA

Mira - Torriana	3:1
Il Pozzo - Inter 1904	2:3
ACLI Sv. Jakob - S. Giorgio	1:3
Kennedy - Kras	3:2

PRIHODNJE KOLO

S. Giorgio - Kennedy, Inter 1904 - ACLI Sv. Jakob, Torriana - Il Pozzo, Kras - Mira.

LESTVICA

S. Giorgio M.	3	3	0	9:2	6
Torriana Gradišče	3	2	1	7:4	4
Kennedy	3	2	1	8:5	4
Mira	3	2	1	6:6	4
Il Pozzo	3	2	1	6:6	4
Inter 1904 Trst	3	1	2	5:8	2
ACLI Sv. Jakob	3	1	2	4:7	2
Kras Zgonik	3	0	3	4:9	0

1. MOŠKA DIVIZIJA

Po prvem spodrsljaju v Vidmu z Lambertinon je goriška Olympia dvakrat zaporedoma slavila. Goričani s šesterko redarjev iz Vidma res niso imeli velikih težav. S tem ima naš edini zastopnik v tej ligi vse možnosti, da si zagotovi obstanek v tej konkurenci že po prvem kvalifikacijskem delu prvenstva.

IZIDA 3. KOLA

Lambertin - ASFJR	3:0
Olympia - Redarji Videm	3:0

PRIHODNJE KOLO

Lambertin - Redarji Videm in ASFJR Čedad - Olympia.

LESTVICA

Lambertin Videm	2	2	0	6:1	4
Olympia Gorica	3	2	1	7:5	4
ASFJR Čedad	3	1	2	5:7	2
Redarji Videm	2	0	2	1:6	0

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Za naši dve šesterki — Slogo in Kontovel — je bilo 3. kolo diametralno nasprotno. Slogašice so po dveh nastopih izgubile z Julio, Kontovelke pa so po dveh spodrsljajih izbojevale prvi par točk na račun šesterke ACLI.

IZIDA 3. KOLA

Julia - Sloga	3:0
Kontovel - ACLI Sv. Jakob	3:1

PRIHODNJE KOLO

Sloga - Kontovel, Julia - ACLI Sv. Jakob.

LESTVICA

Julia	3	3	0	9:1	6
Sloga	3	2	1	6:6	4
Kontovel	3	1	2	6:7	2
ACLI Sv. Jakob	3	0	3	2:9	0

G. F.

NAMIZNI TENIS

V PRVENSTVU D LIGE

Juventina zadnja

S to tekmo se je zaključilo prvenstvo D lige. Prvenstvo je bilo kratko, ker so nastopile samo štiri ekipe. V tej skupini je zmagala ekipa AS Vermeglianese. Juventinci so se uvrstili na zadnje mesto. To pa je že bilo predvideno v začetku prvenstva. Štandreški igralci igrajo komaj šest mesecev in samo s številnimi treningi in izkušnjami bodo prišli do zmage. Juventinci bodo odigrali nekaj prijateljskih tekem z ekipami iz Nove Gorice in Vrtojbe. Ta srečanja jim bodo zelo koristila.

NEDELJSKI IZID

Juventina — Don Bosco 0:5

Faganel (J) - Cesar (DB)	0:2
Turri (J) - Grasso (DB)	1:2
Mučić (J) - Cecchini (DB)	0:2
Faganel (J) - Grasso (DB)	0:2
Mučić (J) - Cesar (DB)	0:2

David

PD IGO GRUDEN in ŠD SOKOL NABREŽINA

vabita

svoje člane in simpatizerje na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo v nedeljo, 6. februarja v društvenih prostorih ob 9.30 v prvem in ob 10. uri v drugem sklicanju.

KOŠARKA

TEDENSKI PREGLED ZAMEJSKIH PETERK

V nedeljskem zavrtljaju le nekaj uspehov

Jadran še vedno na tretjem mestu lestvice - Derbi dečkov med Borom A in Bregom ni zadovoljil - Pomembna zmaga Kontovelovih dečkov - Poletovi mladinci presenečajo

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Prvi del tega prvenstva se bliža koncu. Jadran je v nedeljo brez težav odpravil najslabšega v tem prvenstvu, ekipo Arte iz Gorice, in je tako ohranil tretje mesto na lestvici (s tekmo manj).

Če naši zastopniki nizajo zmago za zmago, pa prav tako stalno zmaguje tudi Servolana, ki je prva na lestvici brez poraza.

Že jutri pa čaka naše košarkarje težka naloga: doma bodo namreč igrali proti tržaški ekipi CUS, ki je odlično startala, nakar pa je popustila in je tudi doživela nekaj nepričakovanih porazov.

Vse bolje pa igra Inter 1904, ki je bil po prvih kolih kar zadnji na lestvici, nato pa je nanizal štiri zaporedne zmage in je tako na šestem mestu razpredelnice.

IZIDI 9. KOLA

Arte — Jadran	67:106
CUS Trst — Edera	65:60
Itala — Scoglietto	89:63
Inter 1904 — Barcolana	75:57
Servolana — POM Tržič	96:58
Villesse — CGI Milje	50:67

LESTVICA

Servolana	8	8	0	600:472	16
Itala	9	7	2	793:711	14
Jadran	8	6	2	681:580	12
CGI Milje	9	6	3	645:581	12
CUS Trst	9	5	4	613:600	10
Inter 1904	8	4	4	588:541	8
POM Tržič	9	4	5	634:621	8
Barcolana	8	4	4	545:589	8
Edera	9	4	5	609:679	8
Scoglietto	8	2	6	524:551	4
Villesse	8	0	8	464:586	0
Arte Gorica	7	0	7	471:635	0

PRIHODNJE KOLO (6.2.)

Jadran - CUS Trst (5.2., ob 18.30, v Dolini); Arte - Servolana; Edera - Inter 1904; Barcolana - Villesse; Itala - CGI Milje; POM Tržič - Scoglietto.

MLADINCI

Openski Polet je tudi v nedeljo razveseljivo presenetil. Tavčarjevi varovanci so tudi brez Borisa Viteza premagali ekipo Saba in so tako na «zlati sredini» lestvice.

Borovci tokrat, zaradi dežja, niso igrali proti Servolani.

IZIDI 13. KOLA

Saba — Polet	53:63
Servolana — Bor	n.o.
Sidertecnica — Juventus	82:53
Mobilcasa — Pagnossin	48:72
Inter 1904 — Barcolana	89:51
Italsister — Don Bosco	112:52

LESTVICA

Pagnossin, Inter 1904 in Sidertecnica 22; Italsister 20; Servolana in Polet 12; Mobilcasa in Juventus 10; Don Bosco 6; Bor in Saba 4; Barcolana 0.

PRIHODNJE KOLO (6.2.)

Polet - Juventus (11.00 na Opčinah); Bor - Don Bosco (11.00 v Dolini); Barcolana - Servolana; Saba - Pagnossin; Italsister - Sidertecnica; Inter 1904 - Mobilcasa.

NARAŠČAJNIKI

Kot je bilo pričakovati, so v tem kolu vsi naši zastopniki ostali praznih rok. Naše ekipe pa so tokrat pokazale napredek, saj jim močni nasprotniki niso dali stotice.

Že v nedeljo pa bo v tem prvenstvu derbi med Bregom in Borom. V prvem srečanju so slavili borovci.

IZIDI 11. KOLA

Polet — Ricreatori	43:98
Ferroviario — Breg	85:31
Inter 1904 — Bor	93:26
Don Bosco — Servolana	108:61

LESTVICA

Don Bosco in Inter 1904 20; Ricreatori 16; Ferroviario 12; Servolana 6; Polet 4; Bor in Breg 2.

PRIHODNJE KOLO (6.2.)

Breg - Bor (9.00 v Dolini); Ferroviario - Polet (11.00 v Trstu, Miramarski drevored); Inter 1904 - Don Bosco; Servolana - Ricreatori.

DEČKI

SKUPINA A

V tej skupini je bil slovenski derbi med Borom A in Bregom. Derbi ni izpolnil pričakovanj. Obe ekipi sta pokazali poprečno igro. Za borovce je bila to idealna priložnost, da osvojijo prvi prvenstveni par točk, za Brežane pa je bilo srečanje pomembno zato, da se izognejo repu lestvice.

IZIDI 8. KOLA

Bor A — Breg	50:57
Don Bosco — Ricreatori	34:98
SGT — Chiadino	105:37

Počitek: Ferroviario.

LESTVICA

Ginnastica Triestina in Ferroviario 10; Ricreatori 8; Chiadino 6; Breg in Don Bosco 4; Bor A 0.

PRIHODNJE KOLO (6.2.)

Chiadino - Bor A (11.00 v Trstu, Ul. della Valle); Ferroviario - Don Bosco; Ricreatori - SGT.

Počitek: Breg.

SKUPINA B

V tem kolu je od naših treh zastopnikov slavil le Kontovel, ki je v dokaj važni tekmi premagal neposrednega nasprotnika za drugo mesto, ekipo Saba.

Presenetljivo dobro so zaigrali tudi borovci, ki so nudili Interju 1904 močan odpor.

IZIDI 6. KOLA

Kontovel — Saba	53:49
Polet — Italsider	40:56
Inter 1904 — Bor B	59:45

LESTVICA

Inter 1904 12; Saba in Kontovel 8; Italsider 4; Polet 2; Bor B 0.

PRIHODNJE KOLO (6.2.)

Italsider - Kontovel (16.30 v Trstu); Saba - Inter 1904; Bor B - Polet (5.2., ob 16.30, v Trstu, Ul. Caravaggio).

edko

Bor zmagal

V nadaljevanju košarkarskega turnirja za «Pokal Libertas» je sinoči Bor premagal Libertas s 74:52; prvi polčas 29:26.

MINIBASKET

TURNIR 1967 IN MLAJŠI

Breg — Inter Milje 8:27

BREG: Smotlak, P. Žerjal, Bonetta, Piras, G. in M. Štrajn, B. Žerjal 2, Klabjan 6, Vodopivec in R. Žerjal.

SODNIKA: Barut in Bertoni.

V 3. kolu turnirja v minibasketu za košarkarje letnika 1967 in mlajše je miljski Inter zanesljivo premagal Brežane, ki pa so tokrat, kljub visokemu porazu, pokazali napredek.

Kot običajno gre pohvala vsem igralcem za zvrhano mero požrtvovalnosti, Edmundu Klabjanu pa zadoščenje, da je bil v Bregovih vrstah najboljši strelec.

Kontovelska ekipa najmlajših igra tudi v prvenstvu za košarkarje letnika 1967 in mlajše. Doslej so Kontovelci odigrali tri tekme.

Kontovel — Saba 24:24

KONTOVEL: Brischia, D. Starc 18, E. Emili, Furlanič, Terčič, Lukša, Pertot, A. Emili, Piras in Grilanc 6.

V lepi tekmi, v kateri so se vsi požrtvovalno borili, so Kontovelci igrali neodločeno.

* * *

Inter 1904 — Kontovel 53:39

KONTOVEL: Brischia, D. Starc 22, E. Emili, Terčič, Lukša, Pertot, Furlanič, A. Emili 2, Piras in Grilanc 15.

V svoji najboljši tekmi so se Kontovelci skoraj enakovredno borili z najboljšim moštvom prvenstva. Inter 1904 namreč razpolaga s pravim orjakom (165 cm), katerega je seveda nemogoče ustaviti.

* * *

Visintini — Kontovel 46:24

KONTOVEL: Piras, Terčič, Brischia, Grilanc 2, E. Egon, Danieli, Škabar, A. Emili 2, D. Starc 18, Pertot 2.

Proti močni ekipi Visintini so kontovelski minikošarkarji prepričljivo izgubili. Vendar tak poraz ni zaslužen, saj je bil le sad hude krize v prvih dveh četrtinah. V nadaljevanju so se Kontovelci opomogli, vendar je bilo že prepozno.

I. S.

NOGOMET

Delovanje ŠD Juventina

V Štandrežu zadovoljni z mladinskimi ekipami

Naraščajniki Juventine so trdno na vrhu lestvice

Če je članska ekipa ŠD Juventina na vrhu lestvice, ne smemo pa pozabiti na štandreški naraščaj.

Kot se je že večkrat poročalo, je Juventina pred tremi leti začela z novo politiko. Medtem ko se nekdaj ni posvečala velika pozornost mlajšim ekipam, se je v tem času vložil velik trud, da bi se napolnila tudi ta vrzel.

Danes društvo razpolaga s tremi mladinskimi ekipami: naraščajniki, začetniki in mlajšimi začetniki. Na štandreškem igrišču vestno trenira približno 60 otrok. Velja povedati, da niso to samo štandreški otroci, predvsem otroci iz mesta Gorice in drugih vasi, kot npr. iz Pevme, Oslavja, Podgore in iz Beneške Slovenije. V kratkem se bo začel povratni del prvenstva, zato je prav, da napravimo kratek obračun letošnjega delovanja.

Začnimo z ekipo naraščajnikov. Ekipa trenira dvakrat tedensko pod vodstvom domačega trenerja Jelka Petejana. Po prvem delu prvenstva je ekipa trdno na vrhu lestvice z 21 točkami in mislimo, da bo to mesto obdržala do konca prvenstva. Začetniška ekipa trenira pod vodstvom trenerja Danila Nanuta, ki mu pomaga Rajmund Zavadlav. Trenutno je ekipa na 4. mestu začasne lestvice. Moštvo le drugič igra v prvenstvu in ima možnost, da svoj položaj na lestvici popravi.

Tudi ekipo mlajših začetnikov trenira požrtvovalni Danilo Nanut, ki mu pomaga tudi Rajmund Zavadlav. Ekipa je sploh novost in v letošnjem prvenstvu je skupaj s Pro Gorizio na vrhu lestvice. Ta nepričakovan uspeh je seveda omogočil ekipi zelo prijetno vzdušje.

Iz vsega tega izhaja, da ima vodstvo društva zelo veliko dela, da lahko vse to urejuje in vodi naprej. Toda vsako delo, tudi najtežje, postane zelo prijetno in lahko, če se razpolaga s takim naraščajem, ki je prav gotovo eden najboljših na Goriškem. Ob koncu velja še omeniti, da se vsaka naša tekma prične s slovenskim pozdravom.

Ivan Plesničar

Naraščajniška enajsterica Juventine s trenerjem Petejanom in odbornikom Plesničarjem

ATLETIKA

V BUDIMPEŠTI

Savić prvi

Na mednarodnem atletskem tekmovanju v Budimpešti je Jugoslovan Savić zmagal v teku na 800 m s časom 1'48"9.

* * *

Američani in Bruni

MILAN, 3. — Na mednarodnem atletskem «indoor» tekmovanju v Milanu sta bila Američana Foster in Riddick glavni točki sporeda. Foster je zmagal v teku na 60 m ovire (7"84), Riddick pa je slavil v teku na 60 m (6"66). Italijan Bruni je v skoku v višino izboljšal državni rekord «indoor» z 2,22 m.

* * *

CATANIA, 3. — Na mednarodnem krosu v tem kraju je zmagal Sovjet Ivan Parloui.

BOKS

DREVI V MILANU

Valsecchi-Minter

MILAN, 3. — Jutri bo v Milanu boksarski dvoboj za evropski naslov srednje kategorije med prvakom, Italijanom Valsecchijem in Angležem Minterjem.

AVTOMOBILIZEM

VN Japonske ne bo

TOKIO, 3. — Velike nagrade Japonske za avtomobile formule 1, ki bi morala biti na sporedu 17. aprila letos, ne bo, in to zaradi gmotnih težav, v katerih je trenutno japonska avtomobilska zveza.

KOŠARKA

Rubini odbornik FIP?

MILAN, 3. — Znani košarkarski delavec in trenutno vodja milanskega Cinzana, Cesare Rubini, je izjavil, da bo prav kmalu dal ostavko pri milanskem društvu in da bo kandidiral za odbornika pri italijanski košarkarski zvezi.

Prispevajte za

DIJAŠKO MATICO

SREČKO VILHAR - ALBERT KLUN

Narodnoosvobodilni boj Primorcev in Istranov na Sardiniji, Korziki in v južni Franciji

22.

JUGOSLOVANSKI VOJNI UJETNIKI IN NAŠI PREGNANCI

Kakor vemo, so med drugo svetovno vojno italijanske vojaške oblasti poleg množice Primorcev in Istranov koncentrirale na Sardiniji še tisoče vojnih ujetnikov: Jugoslovanov, Grkov, Britancev in Rusov. Če prištejemo še vse tiste protifašiste, ki so končali v mračnih sardinskih kaznilnicah, tedaj vidimo, da so fašisti napravili iz otoka pravo ječo narodov.

Po zlomu stare Jugoslavije so Italijani koncentrirali jugoslovanske vojne ujetnike v treh velikih taboriščih v Albaniji, v večjem taborišču na Reki ter v dveh manjših taboriščih v Čedadu in Vidmu, toda čim se je začel v Jugoslaviji oborožen boj proti okupatorju, so začeli jugoslovanske ujetnike premeščati v notranjost Italije. Glavnino so nastanili v zapuščeni tovarni v kraju Grumelina - Lallio, nedaleč od Bergama. Taborišče je dobilo ime «Bergamo». Ujetniki v tem taborišču so bili večinoma srbske narodnosti, kajti zajete vojake slovenske in hrvaške narodnosti so Italijani poslali večinoma domov, saj so mislili, da se bodo na ta način prikupili ljudstvu okupiranega ozemlja. Manjše skupine jugoslovanskih vojnih ujetnikov so italijanske vojaške oblasti razmestile tudi v taborišča južne Italije.

Fašistična Italija ni upoštevala mednarodnih konvencij, ki so predpisovale, da je treba z vojnimi ujetniki postopati človeško. Začeli so jih voditi na težaško prisilno delo. Če so se jim upirali, so jih pretepali, puščali skorajda brez hrane in postavljali pred vojaška sodišča. Zaradi splošne mobilizacije je začelo v Italiji primanjkovati delovne sile. Vrzeli naj bi odpravili tudi z vojnimi ujetniki. Jugoslovanske vojne ujetnike so začeli uporabljati za delo v rudnikih in na velikih zemljiških posestvih.

Ob koncu leta 1941 so v taborišču «Bergamo» prvič oddvojili večjo skupino ujetnikov in jih poslali v zakoten premogovnik v bližini tromeje med Francijo, Švico in Italijo. Da bi prišli do rudnika, so morali ujetniki od zadnje železniške postaje na dolgi poti gaziti po globokem snegu. Zatem so jih v bližini rudnika nastanili v zasilnih barakah. Takoj so jih začeli voditi na delo v slabo zavarovane rove, kjer je od stropov curljala voda. Hrana je bila slaba in pritiskal je še hud mraz. Zato so ujetniki sklenili, da ne bodo več delali v rudniku. Nič niso pomagale grožnje in nič pretepanje. Komanda taborišča je bila prisilje na, da jih premesti v centralno taborišče «Bergamo». 1)

Poskus v alpskem rudniku se je ponesrečil. Uprava taborišča je začela računati, da bo imela z ujetniki več sreče na Sardiniji. Zato je prav tako konec leta 1941 oddvojila 1.600 mož in jih začela po skupinah premeščati na otok. Pobrali so najkrepkejše in najodpornejše. Italijanska oblast je računala, da bo dvignila z njihovo pomočjo proizvodnjo v sardinskih rudnikih, ki so bili tedaj močno zanemarjeni. Taborišče so jim postavili na kamniti ravnici v bližini mesta Carbonia. Tam so bili veliki rudniki lignita. Ujetnike so nastanili v desetih velikih barakah, ki so jih obkrožili z bodečo žico in stražarskimi stolpi. Vojaki - stražarji so bili oboroženi z brzostrelkami in puškomitraljezi. Komandant taborišča, Lamberto Lelli, je ujetnike obvestil, da bo vsako nasprotovanje disciplini in prisilnemu delu v rudniku kaznoval z bičem in kroglo. Uprava taborišča je postopoma oddvojila več skupin ujetnikov in jih poslala še v druge rudnike. 2)

V rudniku Carbonia je bilo delo težko in nevarno, kajti v rovih stropi in stene niso bili zavarovani. Poleg tega so imeli ujetniki še slabo hrano in so živeli v nemogočih higienskih razmerah. Ilegalni ujetniški komite, ki so ga sestavljali najbolj prekaljeni člani KPJ je čakal le ugodnega trenutka, da sproži široko akcijo proti upravi taborišča. V rudniku je prihajalo do pogostih nesreč, toda ko je bilo v veliki nesreči 12. decembra 1941 ubitih več sardinskih rudarjev in med njimi tudi ujetnik Mitar Sikimić, dva ujetnika pa težko ranjena je ilegalno vodstvo dalo znak za začetek velike stavke. Stavkujoči so se uprli delu v rudniku. Zaradi stavke je nastal v Carbonii pravi alarm. V taborišče je prišel general Rosta, komandant 13. korpusa, in skušal ujetnike pridobiti, da bi se vrnili na delo, toda ti so ostali trdno pri svojem sklepu. Uprava taborišča je skušala tedaj ujetnike upogniti z lakoto. Že tako reven obrok hrane je ujetnikom znanjšala skoraj za polovico in izdvojila iz vsake barake po dva talca ter jih poslala v zapore v Oristano, kjer je bil sedež vrhovnega vojaškega sodišča za Sardinijo. Med stavko, ki je trajala cele štiri mesece, je začela ujetnike napadati malarija. Začeli so množično umirati. Obnemogli in izčrpani jugoslovanski vojni ujetniki so si sami gradili svoje pokopališče, kajti med stavko jih je umrlo kar 54. Sredi pokopališča so postavili obelisk. Na eni strani je tale napis:

«Ta spomenik, ki so ga zgradili jugoslovanski vojni ujetniki svojim padlim tovarišem, naj bo izraz tovariške pozornosti, ljubezni in spoštovanja nasproti njihovi svetli senci, a spomin nanjo bomo vedno nosili v svojih srcih.»

Na drugi strani pa so napisali:

«Prebivalci in prebivalke mesta Carbonie, matere, sestre, očetje in bratje! Vi, ki morda plakate po svojih milih in dragih daleč na tujem, postojte na tem mestu, kjer se vse neha. Pomolite nad grobovi teh mučenikov in negujte cvetje na njihovih gomilah. Njim, ki so daleč od svojih družin, bo to v uteho! To bi bilo lepo dejanje pravih kristjanov.» 3)

O stavki v Carbonii, ki je terjala toliko življenj, je takrat poročal celo radio iz Londona. Očitno je, da so bili Angleži dobro obveščeni o tem, kaj se je vse dogajalo na Sardiniji. Stavka se je končala z zmago ujetnikov. Niso več šli na delo v rudnik. Ker jih je uprava smatrala za zelo nevarne, jih je ločila na več skupin in premestila v manjša ujetniška taborišča.

Komanda taborišča «Montevecchio» je 400 jugoslovanskih vojnih ujetnikov uporabljala za delo v rudniku svinčeve in cinkove rude. Tudi ta skupina je bila dobro organizirana in je stopila v veliko stavko z zahtevo, da ujetnikov ne smejo uporabljati za težaško delo v rudniku. Tudi tu se je pojavil general in začel stavkujočim groziti. In res, vojaška komanda je aretirala 4 voditelje ujetniškega taborišča: Vojina Filipovića, Veljka Čepića, Milorada Filurijo in Rafaila Pušico. Vse štiri so postavili pred vojaško sodišče v Oristanu. Obsojeni so bili na izredno visoke kazni. Tako je bil npr. Filipović obsojen na 100 let zapora. 4) Tudi v tem primeru je morda uprava taborišča popustila. Jugoslovanski vojni ujetniki niso več odšli v rudnik. Premestili so jih na neko veleposestvo v bližini Alghera.

1) Djurica Labović: U senci helebarde. Novi Sad 1976, str. 129-133.
2) Prav tam, str. 140-141.
3) Prav tam, str. 151.
4) Prav tam, str. 191.

(Nadaljevanje sledi)

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6 PP 559 — Tel. 79 38 08 79 46 38 79 58 23 76 14 70
Podružnica Gorica, Ul. 24 Maggio 1 — Tel. 83 3 82 - 57 23
Naročnina
Mesečno 2.500 lir — vnaprej plačana celotna 25.000 lir. Letna naročnina za inozemstvo 38.000 lir, za naročnike brezplačno revija «DAN».
V SFRJ številka 2,50 din, ob nedeljah 3,00 din, za zasebnike mesečno 35,00 letno 350,00 din, za organizacije in podjetja mesečno 47,00, letno 470,00 din
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 4. februarja 1977

Za SFRJ žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» - DZS - 61000 Ljubljana, Gradišče 10/II nad. telefon 22207
Oglasi Trgovski 1 modulus (širina 1 stolpec, višina 43 mm) ob delavnikih 13.000, ob praznikih 15.000.
Finančno-upravni 500, legalni 500, osmrtnice in sožalja 250 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 100 lir beseda. IVA 12%. Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi. Iz vseh drugih pokrajin Italije pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

V RIMU ZAČETEK KONFERENCE O POLOŽAJU NA MLADINSKEM DELOVNEM TRGU

GOSPODARSKI PREPOROD V ITALIJI MOGOČ LE Z ZAPOSLITVIJO MLADIH

Trenutno imamo nad milijon nezaposlenih fantov in deklet, naglo pa se bližamo ravni dveh milijonov - Pretežno gre za študente - Kritike na račun vladnega osnutka

RIM, 3. — V mestni četrti EUR se je dopoldne pričela vsedržavna konferenca o zaposlovanju mladine v luči zdajšnjih težkih gospodarskih in socialnih razmer. Prireja jo predsedstvo vlade, pobudo zanjo pa so dale v prvi vrsti mladinske organizacije političnih strank. Udeležujejo se je predstavniki sindikatov, podjetništva in seveda strank ter še docenti in razni strokovnjaki.

Uvodnemu delu konference so prisostvovali med drugimi politični tajnik krščanskodemokratske stranke Zaccagnini, minister za kulturne dobrine Pedini, podtajnika na ministrstvu za delo Manfredi Bosco in Armato, podtajnica za javno šolstvo Falcucci in senator Scalia.

Konferenco je odprl podtajnik predsedstva vlade Evangelisti, ki je poudaril, da je za rešitev tega žgočega problema (znižanja ravni mladinske brezposelnosti) nujno potrebno kar najširše soočenje med vsemi prizadetimi socialnimi silami. Le tako bo mogoče začeti učinkovito reševanje vseh problemov mladine, in sicer tudi v smislu vladnega zakonskega osnutka, ki je bil nedavno predložen senatu. Po tem osnutku naj bi v prihodnjih dveh letih zaposlili kakih 400.000 mladih med 16. in 28. letom starosti, prvenstveno v proizvajalnih panogah, seveda po njihovi predhodni strokovni usposobitvi, za katero naj bi poskrbela država s posebnimi tečaji. Po omenjenem osnutku naj bi tudi znatno razbremenili nekatera industrijska podjetja na Jugu, zlasti še v pogledu socialnih dajatev.

Uvodno poročilo je imel predsednik konference Bonalumi, ki je poudaril neustreznost sedanjih sociogospodarskih struktur. Spričo tega, je pripomnil govornik, traja vajeniška doba često tudi do 30 let! Zaradi krize zastarelega razvojnega modela imamo danes v Italiji nekaj nad milijon mladih brezposelnih, a v kratkem se bo to število dvignilo na 2 milijona. Največ nezaposlenih je med diplomiranci in univerzitetnimi absolventi. Bonalumi je navedel, da obstajajo precejšnje možnosti zaposlitve mladine ne le v industriji, temveč tudi v kmetijstvu in tako imenovanih terciarnih dejavnostih (turizem, promet idr.).

Sledili so posegi raznih udeležencev, kot vsedržavnega tajnika sindikata CISL Romeia v imenu enotne federacije CGIL - CISL - UIL (zahteval je točne obveze vlade glede uresničitve predloženega zakona, predvsem pa navezavo mladinskega vprašanja na zakon o preusmeritvi in preustrojitvi industrijske proizvodnje ter odločno nasprotoval raztegnitvi zaposlitvene ravni na javnoupravnem področju) in predsednika zveze mladih industrijcev Pozzolija, ki je kritiziral vladni osnutek o zaposlovanju mladine.

Za iznenadenje je poskrbela mlada ženska, ki je ob zaključku dopoldanskega dela konference hotela spregovoriti, a so ji odvzeli mikrofon. Prireditelje konference je ozmerjala za fašiste, češ da ne dovolijo udeležbe na zasedanju tudi ženskam (z izjemo seveda ministrice Anselmi). Konferenco so kritizirali tudi pripadniki katoliškega delavskega gibanja ACLI.

Konferenca se je nadaljevala popoldne z drugimi poročili, prav tako bodo na sporedu številni referati jutri dopoldne, ko naj bi bil navzoč tudi predsednik vlade Andreotti. (dg)

Grmek v Benečiji

(Nadaljevanje s 4. strani)

in več kot 2/3 občanov bere slovensko čtivo. Takšno je stanje po 111 letih, odkar je to področje pod italijansko upravo in brez slovenskih šol, pač pa v vzdušju nenehnega asimilacijskega pritiska in raznarodovanja.

Anketa govori nato v tem, v kakšnem jeziku občani med seboj občujejo. Govor je o pogovornem jeziku v družini in izven nje in tu pridemo do ugotovitve, da večina ljudi govori doma med seboj v slovenskem narečju, na cesti pa je odstotek nekoliko nižji, kar je logična posledica pravkar omenjenega asimilacijskega pritiska in dosledno s tem strahu. Isto velja za odrasle kot za otroke, katerih kar 44 odst. govori doma med seboj v slovenskem narečju, vtem ko se odstotek «na ulici» oziroma «izven doma» skrči na samih 28 odst.

Poročilo se zaključuje s sklepnimi mislimi, ki govore, da se je v zadnjih 25 letih izselila polovica občanov Grmeka, da je kljub vsemu kulturno življenje v občini, v razmerah Beneške Slovenije, precej razgibano, da velik odstotek prebivalcev bere slovenske publikacije, da igra pri tem osveščanju veliko vlogo kulturni krožek «Rečan» in da bi bilo treba «slovenske jezikovne in kulturne značilnosti Beneške Slovenije, zaščiti in ovrednotiti». Seveda je za to potrebno, da se omogočijo življenjske razmere v krajih, glede česar pa «bi bilo potrebno, da bi se industrializacija ne ustavila na robu beneškoslovenskih dolin».

Zgrešena predvidevanja

(Nadaljevanje s 4. strani)

nut je ponovil, da so bili načrti za ljudske gradnje popolnoma nerealni glede na goriški demografski razvoj, prav malo verjetna priselitev tisočev prebivalcev od drugod je pa nezaželena glede na njene socialne in gospodarske posledice.

Iz navedenih dejstev zaključuje dr. Vladimir Nanut, da so izbire regulacijskega načrta ustrezale zgrešeni urbanistični politiki, ki je žrtvovala predmestna kmetijska področja, katerih prebivalstvo je socialno šibkejše in se zato teže brani, v korist močnejših krogov, povezanih z gradbeno rento. Sploh niso upoštevali družbeno-gospodarske cene izseljevanja ljudskih slojev iz mestnega središča, kar bi mogli preprečiti, če bi s sredstvi, ki naj bi jih uporabili za razlastitve in infrastrukture na periferiji, uredili mestna stanovanja. Sedanji regulacijski načrt je torej škodljiv tudi s strogo gospodarskega gledišča.

Poročilo se zaključuje z željo, da naj se goriški občani zavejo, da je obramba etničnih, ambientalnih in kulturnih značilnosti Štandreža stvar ne samo slovenske skupnosti, ki tam živi, ampak temeljno vprašanje, ki zadeva vse mesto, ki se mora zanjo zavzeti. Drugače bi izginotju teh značilnosti nujno sledilo uničenje vrednot civilizacije, svobode in spoštovanja, ki predstavljajo, kot nas uči zgodovina, ločnico med demokracijo in fašizmom.

IZJAVE PODTAJNIKA LETTIERIJA V SENATU O NEREDIH NA UNIVERZI

Vlada bo zatrla vse poskuse ustvarjanja vzdušja napetosti

RIM, 3. — Vzdušje v italijanskem glavnem mestu po torkovih fašističnih provokacijah in včerajšnjih neredih, v katerih je bilo več ranjenih, je še vedno izredno napeto. Podtajnik za notranje zadeve Lettieri je danes odgovarjal v senatu na vprašanja, ki so jih vse stranke naslovile na vlado. Treba je sprejeti vse potrebne ukrepe, da bi zagotovili obstoj demokratične ureditve, je dejal Lettieri. Provokacije, katerih namen je ustvariti vzdušje napetosti ter povzročiti maščevanja, je treba takoj zatreti in onemogočiti.

Fašistični napad na univerzo je značilen izraz najbolj brutalne napadalnosti, ki jo bo vlada uničila, pravi Lettieri, z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago. Fašizem je kot zgodovinski pojav že davno umrl, ostaja pa še nevarnost, da iz njegovih ideoloških korenin vznikne prav tako pogumno desničarsko prevratništvo.

Zdravstveno stanje policaja Arboletija, ki je bil včeraj hudo ranjen v glavo, je po operaciji nespremenjeno, se pravi, da je še vedno v smrtni nevarnosti, čeprav je popolnoma pri zavesti. Krogla mu je poškodovala nekatera možganska središča, zaradi česar ima levo roko paralizirano.

Generalni pravdnik Pascalino je medtem vzel preiskavo v svoje roke. Pri tem se je poslužil določil «zakona Reale», ki dopušča to možnost, če so policijski agenti zapleteni v oborožene spopade. (if)

Proti fašističnim provokacijam so bile v raznih italijanskih mestih študentovske manifestacije. Ena najbolj številnih je bila v Milanu, od koder je tudi zgornji posnetek. (Telefoto ANSA).

PISMO IZ BONNA

Epilog «generalske afere» ali ozadje neke zaupnice

(Posebej za Primorski dnevnik od dopisnika Tanjuga)

BONN, 3. — Neprijetna zadeva z generali zahodnonemškega «Bundeswehra», ki se jim vedno znova zahoče «obujanja slavnih vojaških tradicij», kar pa jih pripelje v nevarno bližino tistih, ki še vedno prisegajo na kljukasti križ, afera, ki je dobila ime po obeh nosilcih glavnih vlog, generaloma Krupinskem in Frankeju, je danes dospela do bolj ali manj pričakovanega epiloga. Poslanci bonskega «Bundestaga» so z 244 glasovi «za» in 220 «proti» izglasovali politično zaupnico obrambnemu ministru v vladi kanclerja Helmuta Schmidta socialdemokratu Georgu Leberju, ki je prejšnjo jesen bivšega poveljnika zahodnonemškega vojnega letalstva generala Krupinskega in njegovega namestnika Frankeja poslal «po hitrem postopku» v pokoj.

Vse se je začelo s tradicionalnim in pogostim «tovariškim srečanjem» v eni izmed vojašnic Bundeswehra, kamor so pripadniki enote lovskih letal povabili preživele člane istoimenske eskadrilje Göringovih «stuk» in jim v prijateljskem klepetu in zakuski pokazali s kakšnimi sredstvi sodobnega bojevanja razpolaga nemški pilot danes. Do tod nič nenavadnega. Zaskočilo se je ob dejstvu, da so na srečanje povabili tudi legendarnega Hitlerjevega pilota Hansa Ulricha Rüdla, ki je svojo osebno izkaznico «zaslužnega in spretnega borca za domovino» umazal s tem, ko se še danes odkrito šteje med resda ne zelo številne pripadnike nacistične ideologije. Nemara bi tudi to dejstvo ostalo neopaženo, saj so za povabilo Rüdlu vedeli zelo visoki vojaški in strankarski funkcionarji — posebno živahno se je za bivšega letalskega «asa» potegoval predsednik parlamentarnega odbora za obrambo demokristjan Wörner, toda naneslo je, da je vprašanje o umestnosti Rüdlove prisotnosti v vojašnici Bundeswehra in pa vprašanje o potrebnosti takšnih «tovariških srečanj» postavil demokratični novinar lista «Frankfurter Rundschau». Krupinski in Franke, dva izmed mnogih, ki so se hiteli opredeljevati «za» in «proti», sta nemara pokazala, da imata samo nekaj manj političnega čuta kot ostali, ko sta javno izjavila, da «dokler sedijo v Bundestagu levi ekstremisti in bivši komunisti, kot je vodja socialdemokratske poslanske skupine Herbert Wehner, ima tudi Rüdel moralno pravico obiskovati pripadnike Bundeswehra». Na zahtevo štiridesetih poslancev socialdemokratske stranke je Leber takoj, ko so ugotovili verodostojnost izjav, oba generala poslal v pokoj.

Današnja zaupnica Georgu Leberju — kot enemu najbolj «trdih» atlantistov mu ni nihče mogel očitati prevelike ljubezni do politične levice — pomeni brez dvoma moralno klofuto demokrščanski opoziciji, ki je zahtevala njegov umik. Razprava sama pa, ki se je v tisku, radiu in televiziji in končno v poslanskih klopeh vlekla nekaj mesecev, pa je odkrila v pojmovanjih mnogih naših sodobnikov v ZR Nemčiji, da so njihovi pogledi na vrednosti «vojaških zaslug» neglede na to, na čigavi strani in za kakšno stvar si jih je kdo nabral, blago povedano — zelo zmedeni. Tako je «generalska afera» ali pa drugače «afera dobrega vojaka Rüdla» razen formalnega, dobila tudi drugi epilog, v katerem je koza — demokratična javnost, sicer ostala živa, volk — nostalgični militarizem, pa tudi na pol sit.

IVO VAJGL

PRAGA, 3. — V Ostravi so obsodili na dokaj dolge zaporne kazni štiri češkoslovaške državljane, ki jih dolžijo, da so vohunili za Zahodno Nemčijo.

ZELO NAPETO VZDUŠJE V GLAVNEM MESTU ADIS ABEBI

Spodletel poskus državnega udara proti etiopskemu vojaškemu svetu

Oborožen napad na sedež vojaškega sveta - Upornike gre iskati v vrstah vojske? - Atentati na izvoljene predstavnike ljudstva

ADIS ABEBA, 3. — V glavnem mestu Etiopije vlada izredno napeto vzdušje, potem ko je tukajšnji radio sporočil, da so oblasti zatrle poskus državnega udara, katerega namen je bil strmoglaviti etiopski vojaški svet. Iz poročila etiopskega radia, ki je trenutno edini vir informacij, je razvidno, da je zjutraj prišlo na sedežu vojaškega poveljstva do hudega streljanja. Poskus pripisujejo «sovražnikom sedanjega režima», ne da bi jih kako podrobneje označili. Prav tako ni niti podrobnosti o poteku poskusa niti o morebitnih žrtvah. Položaj je vsekakor pod nadzorstvom zakonitih oblasti, pravi radio, za danes zvečer pa so že oklicali policijsko uro, ki bo stopila v veljavo ob 21. uri.

Sinoči so neznanci streljali na Ata Tsegayea Debalkeja, stalnega sekretarja ministrstva za kulturo, mladino in šport, ki je pri atentatu bil na mestu mrtev. Gre za zadnjo žrtev v dolgi vrsti političnih atentatov, ki jih pripisujejo pripadnikom etiopske ljudske revolucionarne stranke, ki naj bi prav včeraj umrili tudi šest izvoljenih ljudskih predstavnikov.

Vojaški svet, ki je levičarsko usmerjen, je prevzel oblast leta 1974, potem ko je strmoglavil cesarja Haileja Selasjeja. Šef vojaškega sveta je general Teferi Bente, pravi vodja pa je prvi podpredsednik vojaškega sveta podpolkovnik Mengistu Haile Mariam. Konec decembra so sporočili, da je v vrstah vojaškega sveta prišlo do nekaterih sprememb upravnega značaja in nekatere pristojnosti podpredsednika so prešle h kapetanu Alemayehu Haileju, ki je bil imenovan za generalnega tajnika. Od dneva, ko je prišlo do sprememb, so začele krožiti govorice o notranjih sporih v vojaškem svetu ter o pripravah na državni udar. Ni seveda znano, ali gre današnji poskus pripisati tej struji v vojaškem svetu ali ne.

Etiopska vlada vsekakor nima lahkega življenja. Poleg številnih zunanjih pritiskov, ki so še zlasti hudi za državo, ki razpolaga z omejenimi gospodarskimi sredstvi, je Etiopija v zelo slabih odnosih tudi z dvema sosednima državama, Sudanom in Somalijo, v sami Etiopiji pa delujejo številne gverilske skupine, ki so stalna nevarnost za osrednjo vlado. Še zlasti močno je nasprotovanje v Eritreji, saj je tam prisotno močno osvobodilno gibanje, ki bi hotelo doseči odcepitev od Etiopije ter ustanovitev lastne samostojne države. Vlada v Adis Abebi pa se mora soočati tudi s številnimi drugimi vprašanji, kot so zastoj v industrijski proizvodnji ter predvsem z velikim pomanjkanjem hrane za njenih 28 milijonov prebivalcev.

Vojaški svet, ali Derg, kot ga imenujejo, je proti notranjim nasprotnikom nastopil zelo trdo. Večkrat je svoje politične nasprotnike poslal v smrt po kratkem postopku. Ne ve se točno, koliko članov sestavlja vojaški svet: domnevajo 60 do 80. Treba pa je reči, da ima vojaški svet podporo ljudstva. Še zlasti v zadnjih dneh so bile v Etiopiji množične manifestacije, katerih se je udeležilo več deset tisočev oseb, ki so tako izrazili svojo podporo vojaškemu svetu in obenem protestirali proti dejavnosti desničarske opozicije in proti etiopski ljudski revolucionarni stranki na eni strani ter proti Somaliji in Sudanu na drugi. Ljudske demonstracije so sledile govoru, ki ga je Teferi Bente imel prejšnjo soboto, ko je pozval ljudstvo, naj se bori proti notranjim in zunanjim sovražnikom Etiopije. Sudanske in somalijske voditelje je obtožil, da podpirajo prevratniške reakcionarne in protirevolucionarne elemente.

V diplomatskih krogih v etiopskem glavnem mestu prevladuje mnenje, da je pobuda za današnji poskus državnega udara prišla iz vrst vojske. Gre za drugi tovrstni poskus odkar so pred časom obsodili na smrt, in kazen tudi izvedli, etiopskega vojaškega poveljnika v Eritreji majorja Sisaya Haileja in njegovih 17 sodelavcev. V podkrepitev domneve, da je šlo za državni udar, ki so ga organizirali od znotraj, navajajo opazovalci v Adis Abebi, da je sedež vojaškega sveta izredno dobro zastražen in da je zelo težko prodreti vanj.

Pozno zvečer so zastopniki vojaškega sveta uradno sporočili, da je bil med napadom na sedež sveta, ubit predsednik general Teferi Bente. Poleg njega je bilo v teku spodletelega poskusa državnega udara ubitih še drugih šest članov vojaškega sveta. (if)

MAPUTO, 3. — Mozambiška tiskovna agencija poroča, da je pred dvema dnevoma ponovno prišlo do vdora rodezijskih oboroženih sil na mozambiško ozemlje, pri čemer sta bila dva civilista ubita. Rodezijci so napadli vlak in železniško postajo. Vojaška enota je vdrla na ozemlje Mozambika ob podpori topništva in lovskih bombnikov.

MOSKVA, 3. — Saljut IV., eden od obeh sovjetskih vesoljskih laboratorijev, je po dveh letih kroženja okoli Zemlje, zaključil svojo nalogo. Saljut IV. so izstrelili 26. decembra 1974: ob ponovnem prihodu v zemeljsko atmosfero se je vesoljski laboratorij vnel in zgorel nekje nad Tihim oceanom.

PO BLISKOVITI AKCIJI V IGRALNICI SAINT VINCENTA (AOSTA)

Ugrabitelji Sare Domini končno le za rešetkami

Agenti so aretirali štiri člane tolpe in zaplenili nad milijardo lir, torej del 2-milijardne odkupnine

AOSTA, 3. — Notranji minister Cossiga je ob priliki parlamentarne razprave o vprašanju javnega reda javno pohvalil uspešno delovanje policistov v boju proti hudodelstvu, zlasti še proti zločinskim tolpam, ki so zadnje čase sprožile silovito ofenzivo na področju ugrabitev. Dasiravno ni mogoče govoriti o kdove kako uspelih operacijah policije v poslednjih letih, je z druge strani res, da so agenti javne varnosti skupno s karabinerji proti koncu minulega ter v začetku tekočega leta izpeljali vrsto akcij, med katerimi so aretirali lepo število ugrabiteljev in vrh tega odkrili zajetna denarna sredstva od odkupnin.

Zadnji tovrstni primer: policijski agenti in orožniki so našli nad milijardo lir v 50.000 in 100.000-lirskih bankovcih, to je del odkupnine za izpustitev štiriletne Sare Domini iz Alassia, ki je bila ugrabljena 30. decembra lani. Hkrati so aretirali štiri osebe, očitno člane tolpe, ki ji je Sarina mati Franca Domini Geloso izplačala 2 milijardi lir, da je zopet lahko objela hčerkico.

Kako so agenti stopili na prste lopovom? Policaj v civilu, čigar ime še ni znano, je v sloviti igralnici Saint Vincenta (Dolina Aosta) odkril, da mlajši par od konca januarja zahaja v kazino ter vztrajno igra le nižje vsote. Agent je možakarja in dekle nadzoroval in ugotovil, da sta dokaj pogosto hodila k blagajni, kjer sta «debele» bankovce menjala v igralne žetone, slednje pa zopet v denar. Zadeva je bila videti sumljiva: policist je pregledal bankovce in odkril, da gre za denar od odkupnine za Sarino izpustitev. To je sporočil policijskemu poveljstvu in kaj kmalu se je mladi par znašel z lisicami na zapestjih. Gre za 26-letnega Angela Albina Germanija iz Dresana v pokrajini Massa Carrara in 22 letno Mario Luiso Ramaioli iz kraja Caselle Lurani v milanski okolici.

V dekletovi torbici so preiskovalci našli 14 milijonov lir, a med poznejšo preiskavo na Germanijevem domu še približno milijardo lir. Mladeničeva žena Gabriella Spoldi, 22 let, se je ravno tako znašla za rešetkami, enako pa velja še za avtoličarja Luigija Omacinija, ki mu je 32 let (izdala ga je sama Spoldijeva). V nadaljevanju preiskave so agenti ugotovili istovetnost še drugih članov tolpe.

Istočasno se nadaljujejo preiskave v zvezi z drugimi ugrabitvami, do katerih je prišlo v zadnjih časih. Iz mesteca San Casciano Bagni sporočajo, da se ugrabitelji 37-letnega milanskega veleposestnika Marzia Ostinija še vedno niso oglasili.

Iz Ferma (pokrajina Ascoli Piceno) pa je prišla vest, da je neznanec poslal družini 26. januarja ugrabljenega 68-letnega industrijca Maria Botticellija pismo z zahtevo po izredni odkupnini: 15 milijard lir! Preiskovalci so sicer mnenja, da pismo ni prišlo iz vrst ugrabiteljev, temveč naj bi nekdo mojstrsko potvoril Botticellijevo pisavo. (dg)

Železniška nesreča pri Frankfurtu

Pri Frankfurtu je prišlo včeraj do hude železniške nesreče, ko je brzec z vso hitrostjo naletel na tovorni vlak. Pri trčenju so bili trije potniki pri priči mrtvi, najbrž pa bo podleglo hudim poškodbam še pet potnikov (Telefoto ANSA)

STOPNJEVANJE REAKCIJ IN POLEMIK OB VPRAŠANJU VZHODNOEVROPSKIH OPOREČNIŠKIH RAZUMNIKOV

Rimski župan Argan o podpisnikih «Listine 77»

Protest v Belgiji - Iz Kjobenhavna napad Amalrika in Vagina na sovjetske oblasti

RIM, 3. — Župan Carlo Giulio Argan, ki je bil izvoljen na listi italijanske komunistične partije, je danes izrazil zaskrbljenost za usodo vzhodnoevropskih intelektualcev, kakor so na primer češkoslovaški podpisniki «Listine 77», ki nasprotujejo «preozkemu tolmačenju načel o državljanskih svobočinah» v komunističnih državah.

Argan je obsodil ravnanje praških in moskovskih oblasti z «oporečniki» in pripomnil, da je zadržanje prizadetih vlad do «desidentov» protislovno. Upoštevati je namreč treba, je postavil rimski župan, da gre v veliki meri za ljudi, ki so tvorno prispevali k izgradnji nove družbe v deželah, kjer živijo; njihovo delovanje in njihove zahteve sodijo v logiko zgodovinskega procesa, ki je privedel do strtja fašizma v Evropi ter omogočil delavskemu gibanju, da je v marsikateri državi prevzelo vajeti oblasti.

Rimski župan je nato izrazil solidarnost vsem, ki se kjer koli borijo za priznanje vseh državljanskih pravic in se obvezal, da bo po svojih močeh prispeval k uspehu še nadaljnjega boja za osnovne svoboščine, za dialog med ljudstvi in narodi ter za premostitev nasprotujočih si blokov, ki pomenijo zgolj vir medsebojnega nezaupanja. Vse to bo mogoče uresničiti po Arganovem mnenju s kar najglobljim sodelovanjem demokratičnih sil, ki je nujno potrebno za popustitev mednarodne napetosti po načelih, ki izhajajo iz helsinške listine.

Z druge strani je belgijska zveza za obrambo človečanskih pravic objavila danes v Bruslju protest, ki ravno tako zadeva vprašanje podpisnikov «Listine 77». Člani zveze pozivajo tako belgijsko vlado kot prebivalstvo, naj javno podpreta češkoslovaške intelektualce, ki da se borijo za zagotovitev pravice do svobodnega izražanja in mišljenja vsem Čehoslovakom.

Zatrdilo češkoslovaške vlade, da nikakor ni nameravala izgnati podpisnikov «Listine 77», ki je prišlo, potem ko je veleposlanik ČSSR na Dunaju vprašal avstrijskega zunanjega ministra Pahra, če je kancler Kreisky resnično pripravljen, dovoliti «desidentom» politično zatočišče, ni torej ublažilo zahodnih kritik in polemik okoli tega vprašanja, temveč je izzvalo pravzaprav še nove reakcije. Slednje so uglašene tudi na struno sovjetskih oporečnikov. Tako se je danes sestalo v Kjobenhavnu tako imenovano «razsodišče Saharov» (mednarodni odbor za nadzorovanje spoštovanja človečanskih pravic v Sovjetski zvezi) s posegoma zgodovinarja Andreja Amalrika, ki se je lani nastanil na Nizozemskem in pisatelja Evgenija Vagina, ki biva v Rimu (v domovini je prestal 8-letno zaporno kazen). Oba sta zahtevala od zahodnih držav, naj na bližnji konferenci o evropski varnosti (15. junija v Beogradu) izsilijo od Sovjetov, da pričnejo spoštovati duha in črko helsinške listine.

Kaj pa meni o vsej zadevi sovjetski tisk? Uradno glasilo «Izvestja» med drugim ostro napada Vladimira Bukovskega, ki so ga sovjetske oblasti nedavno zamenjale za čilskega komunističnega prvaka Luisa Corvalana. Označuje ga kot «strupenega protisovjeta», ki širi po svetu laži in obrekuje oblasti v domovini zgolj za denar. Hkrati glasilo napada zahodne predstavnike — zlasti voditeljico britanske konservativne stranke Thatcherjevo in zahodnonemškega krščanskodemokratskega zastopnika Straussa, češ da predstavljajo Bukovskega kot poštenjaka in žrtev. Vse to je le pesek v oči, zaključujejo «Izvestja» in opredeljujejo oporečnika kot kriminalca. (dg)

TRŽAŠKI DNEVNIK

Z VČERAJŠNJE SEJE DEŽELNEGA SVETA

Napovedan poseg pri družbi EGAM za ohranitev rabeljskega rudnika

Tri milijarde lir za raziskovalni center v Pordenonu

Deželna skupščina je na včerajšnji seji izglasovala tri nove zakone. Prvi zakon, ki je bil po krajši razpravi sprejet soglasno, pooblašča deželno upravo, da finančno podpre ustanovitev in delovanje posebnega Centra za raziskave na področju tekstilnih strojev, ki ga namerava uresničiti družba «Officine Savio» v Pordenonu. Dežela bo v ta namen prispevala 3 milijarde lir do leta 1980, od tega 1 milijardo v letošnjem letu.

V razpravo je posegel tudi deželni odbornik za industrijo in trgovino Stopper, ki je v zvezi z razvojem raziskovalnih dejavnosti v naši deželi naglasil, da bo deželna uprava podprla tudi nastanek drugih morebitnih raziskovalnih središč v Furlaniji - Julijski krajini, tako tudi središča, za katerega bi se opredelili na osnovi potreb bodoče industrijske proste cone na meji med Italijo in Jugoslavijo. Stopper je omenil tudi druge dejavnosti družbe EGAM na našem področju («Officine Savio» delujejo namreč pod okriljem te državne družbe) in napovedal skorajšnje srečanje med predstavniki deželne uprave, sindikalnih organizacij in vodstva EGAM, da bi razčistili vprašanje bodočega delovanja rabeljskega rudnika. Kakor znano je EGAM pred časom napovedala zaporo rudnika, češ da je nerentabilen, strokovnjaki deželne uprave in sindikalne organizacije pa so mnenja, da so nahajališča rude v Rablju še tako bogata, da se bo njihovo izkoriščanje ekonomsko splačalo še vsaj deset let. V imenu deželnega odbora je Stopper sprejel tudi resolucijo, ki so jo vložili svetovalci Zorzenon (KPI), Persello (KD), Manzon (PSI), Vitale (PSDI) in Bertoli (PRI), in ki obvezuje deželno vlado, da se bo pri vodstvu EGAM zavzela za okrepitev dejavnosti v okviru obratov družbe v Furlaniji - Julijski krajini, to je v že omenjenih obratih «Officine Savio» v Pordenonu, v rabeljskem rudniku in v tovarni SBE v Tržiču.

Drugi zakon, za katerega sta dala pobudo vzporedno deželni odbor in svetovalska skupina KPI, vnaša vrsto popravkov v bešedilo deželne norme štev. 31 iz lanskega leta, na podlagi katere je deželna uprava prevzela nase stroške za osebje krajevnih uprav, ki je po majskem potresu priskočilo na pomoč prizadetim občinam. Zakon hkrati nakazuje nova denarna sredstva in priznava ustrezno kritje tudi za osebje, ki je prevzelo podobne naloge po septembrskih sunkih. Tudi ta norma je bila sprejeta soglasno.

Tretji zakon uvaja nekaj novih določb v dosedanjo deželno zakonodajo, ki se nanaša na študijske štipendije, ki so jih deležni univerzitetni študenti je v Furlaniji - Julijski krajini. Zakon je bil svoj čas že izglasovan v deželni skupščini, vlada pa ga je zavrnila z vrsto tehničnih pripomb. Po odpravi ustreznih pomanjkljivosti na ravni pristojnih komisij, je skupščina po kraši razpravi zakon potrdila: zanj se je izrekla večina svetovalcev, svetovalci PSI in KPI pa so se vzdržali.

O hlapcu, ki ga izženejo iz hiše

Kaj naj stori prileten hlapec, ko ga gospodar po dolgih letih zvestega in skrbnega službovanja nenadoma odžene iz hiše? Ali naj jo mehne iskat pravico po sledovih Cankarjevega hlapca Jerneja?

Vittorio Cucar, 77-letni varuh premožne vile v Ul. Romagna 186 je izbral drugačno pot, ko mu je gospodar včeraj odpovedal službo in je moral iz hiše... v neznano. Pograbil je vse tablete, ki so mu prišle pod roko ter jih z žganjem pognal v vase. Sedaj se v bolnišnici bori s smrtjo, o njegovi usodni izbiri pa govori poslovilno pismo, v katerem se zrcali vsa njegova življenjska tragika in v katerem se istočasno zrcali tudi kruta stvarnost današnje družbe, ki se v bistvu ni veliko spremenila od Jernejevih časov.